

ยุทธศาสตร์การพัฒนางานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของชาติ

โดย

พลเรือตรี จีระ เขียนวิจิตร

นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บัญชาการทหารสูงสุด
กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2557-2558

บทคัดย่อ

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนางานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของชาติ

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลเรือตรี จีระ เขียนวิจิตร **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๕๗

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสำรวจสถานะแวดล้อมที่มีผลต่อการข่าวกรองกองทัพไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการข่าวกรองกองทัพไทยที่สนองตอบงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ และเสนอแนะแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากข่าวกรองเพื่อสามารถสนับสนุนงานด้านความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา นโยบายข่าวกรองแห่งชาติ แผนแม่บท การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๐ โครงสร้างการจัดองค์กร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สรุปผลการสัมมนาด้านการข่าว และสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในระดับผู้บริหารองค์กรสายงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข่าวทั้งภายในและภายนอกกองทัพ นำมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ได้แนวความคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินงานด้านข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย ด้วยการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการข่าวของกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อให้สามารถรองรับภัยคุกคามในปัจจุบัน และมีเอกภาพ รวมถึงสร้างความเข้าใจในงานด้านการข่าวให้กับผู้บังคับบัญชาาระดับสูงเพื่อให้ทราบถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานข่าวแต่ละหน่วย ชีตความสามารถของหน่วยข่าว และข้อจำกัดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้แนวความคิดในการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการเข้มงวดกวดขันในการดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง การพัฒนาฐานข้อมูลร่วมด้านการข่าวเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารร่วมกัน ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณ เวลาและกำลังพลในการรวบรวมข่าวสารที่ซ้ำซ้อน สำหรับปัญหากำลังพลมีแนวทางในการพัฒนากำลังพลได้แก่ การบริหารจัดการกำลังพลสายงานข่าวโดยมุ่งเน้น การสรรหาการบรรจุที่ตรงตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในตำแหน่ง การโยกย้ายที่เป็นระบบ โดยมุ่งให้ความสนใจต่อการโยกย้ายกำลังพลให้สามารถผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนรับราชการในสายงานข่าวตามตำแหน่งที่เหมาะสมโดยการดำเนินการแบบรวมการของหน่วยแม่ที่ควบคุม กำกับดูแลกำลังพลสายงานข่าว โดยมีให้ต้องเป็นภาระของกำลังพลในการวิ่งเต้นหาตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือหาตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ควรมีการสร้างแรงจูงใจ

ข

และการเจริญเติบโตในสายงานอาชีพข่าว (Career Path) เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กำลังพลสายงานข่าว
สมัครใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานในสายงานข่าวโดยไม่เปลี่ยนไปรับราชการหรือปฏิบัติงานในสายงานอื่น

คำนำ

ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินงานในกรมยุทธการทหาร เป็นเวลา ๖ ปี ต่อมาได้ย้ายไปปฏิบัติงานในกรมข่าวทหาร เป็นเวลา ๘ ปีก่อนหน้าที่จะเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนี้ จากประสบการณ์การทำงานในกรมเสนาธิการร่วมทั้งสองกรมนี้ ทำให้ทราบถึง จุดอ่อน จุดแข็ง และปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับการงานด้านการข่าวและยุทธการเป็นอย่างดี แต่แรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะจัดทำเอกสารประจำภาคในหัวข้อนี้ เนื่องจากเห็นว่างานข่าวเป็นงานที่มีความสำคัญมากและเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติการทางทหารทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นงานด้านยุทธการ กิจการพลเรือน และแม้แต่การปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการสงคราม จะต้องนำด้วยงานข่าวเสมอ นอกจากนี้การตกลงใจที่ถูกต้องของผู้บังคับบัญชาจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากระบบข่าวกรองไม่มีประสิทธิภาพ แต่การดำเนินงานด้านการข่าวของกองทัพไทยในปัจจุบันกลับยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่จุดที่จะสร้างผลผลิตให้เป็นที่น่าเชื่อถือให้กับผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้ข่าวในระดับต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะข่าวกรองเพื่อความมั่นคง ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานข่าว มักถูกตำหนิอยู่เสมอ แรงบันดาลใจอีกประการหนึ่งในการวิจัยหัวข้อนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยพบว่าแม้จะมีการปรับโครงสร้างกองทัพในสายงานข่าว แต่การดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างที่ผ่านมา มีเพียงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย โครงสร้างระบบงานข่าวยังไม่สามารถตอบสนองงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงหวังว่าหากจะมีการพิจารณาปรับโครงสร้างองค์กรอีกในอนาคต ผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง พัฒนางานด้านการข่าวบ้างไม่มากนักน้อยหรืออย่างน้อยผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประเด็นให้ผู้สนใจได้นำไปขยายผลและศึกษาต่อเนื่องเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนางานด้านข่าวกรองความมั่นคง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้ บทวิเคราะห์และข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในเอกสารฉบับนี้ เป็นของผู้วิจัยเอง หากมีข้อบกพร่องข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว อย่างไรก็ตาม หากเอกสารฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการและต่อผู้อ่านท่านใดผู้วิจัยขอแสดงความดีใจไว้แต่ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรนี้

พล.ร.ต.

(จีระ เขียนวิจิตร)

นักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
บทที่ ๒ ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการช่าวกรอง	๔
หลักการพื้นฐานของการช่าวกรอง	๔
การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งการช่าวกรอง	๕
การจัดหน่วยงานด้านการช่าวกรองของกองทัพไทย	๑๐
กรณีศึกษาของหน่วยงานช่าวกรองในประเทศ	๑๑
การจัดหน่วยงานของสำนักช่าวกรองแห่งชาติ	๑๒
การจัดกลุ่มงานของสำนักช่าวกรองแห่งชาติ	๑๔
ความรับผิดชอบของสำนักช่าวกรองแห่งชาติ	๑๔
ศูนย์ประสานช่าวกรองแห่งชาติ	๑๕
การบริหารทรัพยากร	๑๖
ทฤษฎีและหลักการด้านการช่าวกรองของสหรัฐอเมริกา	๑๘
สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนการช่าวกรองเพื่อความมั่นคง	๒๑
บทที่ ๓ การดำเนินงานด้านการช่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบัน	๒๓
นโยบายด้านการช่าวกรองกระทรวงกลาโหม	๒๓
ระบบงานช่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย	๒๕
ความต้องการของผู้บังคับบัญชาและผู้สื่อข่าว	๒๘

สารบัญ (ต่อ)

	สรุปปัญหาในการดำเนินงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย	๓๐
	สถานะแวดล้อมที่มีผลต่อระบบงานข่าวกรองความมั่นคงของกองทัพไทย	๓๓
บทที่ ๔	การพัฒนาระบบข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย	๓๘
	วิเคราะห์การพัฒนา ระบบข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย	๓๘
	ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย	๔๔
	สรุป	๔๗
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ	๔๘
	สรุป	๔๘
	ข้อเสนอแนะ	๔๘
	บรรณานุกรม	๕๑
	ภาคผนวก	๕๒
	หน่วยงานด้านการข่าวในกองทัพไทย	๕๓
	ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดระเบียบโลกใหม่ การเจริญเติบโตของประชากร และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้นผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้คนใกล้ชิดกันมากขึ้นและมีลักษณะเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในซีกโลกหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่ออีกซีกโลกหนึ่งได้อย่างรวดเร็ว การจัดระเบียบโลกใหม่ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เปลี่ยนรูปแบบไป ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอนาคต มีแนวโน้มเกิดจากการปะทะกันทางอารยธรรมมากกว่าความขัดแย้งทางความคิดอุดมการณ์เหมือนในยุคสงครามเย็น ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้มีพื้นฐานมาจาก เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม การเผยแพร่ค่านิยมของตะวันตกในเรื่องสิทธิมนุษยชน การค้าเสรี และการปกครองระบอบประชาธิปไตย สร้างความสับสนวุ่นวายเกิดภาวะอนาธิปไตยโดยเฉพาะในประเทศยากจนที่มีการเปลี่ยนผ่านทาง การเมืองและระบบเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตของจำนวนประชากร ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากร การเจริญเติบโตของชุมชนเมือง เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและนำมาซึ่งการแย่งชิงทรัพยากร ทั้ง อาหาร น้ำ และพลังงาน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะสภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดโลกอุบัติใหม่ และภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกอย่างรวดเร็วนี้ทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงจำเป็นต้องทบทวนและประเมินสภาวะแวดล้อมในทุกมิติเพื่อทราบผลกระทบและแจ้งเตือนรวมถึงกำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงภายในประเทศ ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสภาวะแวดล้อมภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกในด้านการเมืองการปกครอง ทำให้ประชาชนตื่นตัวในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นำไปสู่ความแตกต่างทางความคิดกลายเป็นความขัดแย้งของคนในชาติ ปัญหาความมั่นคงภายในที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ การก่อเหตุร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีรากเหง้าของปัญหามาจากหลายมิติแต่ลักษณะของการก่อเหตุร้ายรายวันปฏิเสธไม่ได้ว่ามาจากอิทธิพลของกระแสการก่อการร้าย นอกจากนี้ มิติทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการค้าเสรีทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน

ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดความต้องการแรงงาน ประกอบกับปัญหาการเคลื่อนย้ายประชากร ทำให้เกิดหลังไหลของแรงงานต่างชาติและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพื่อเข้ามาหางานทำในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมที่ตามมา ได้แก่ ปัญหา ด้านสาธารณสุข อาชญากรรม การค้ามนุษย์ และปัญหายาเสพติด สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของไทยในปัจจุบันจึงมีทั้งปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย และภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ ในหลากหลายมิติ

ภัยคุกคามในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมตามสภาวะแวดล้อมโลก จากการวิเคราะห์ลักษณะภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการทหารของไทย สามารถกำหนดได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ ภัยคุกคามทางทหาร ซึ่งได้แก่ ภัยคุกคามที่เกิดจากการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ ภัยคุกคามที่เกิดจากความขัดแย้งในเรื่องปัญหาเขตแดน การแย่งชิงทรัพยากรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภัยคุกคามที่มีใช้ทางทหาร คือภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของชาติซึ่งภัยคุกคามเหล่านี้ได้แก่ ปัญหาความมั่นคงภายในที่มาจากความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดน ปัญหาผู้ลี้ภัยจากการสู้รบและกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาอาศัยและใช้ประเทศไทยในการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของตน ปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่มีความชัดเจนทั้งทางบกและทางทะเล อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งและการเผชิญหน้าทางทหาร รวมถึงการใช้ความรุนแรง ปัญหาที่เกิดจากลัทธิการก่อการร้ายภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังมีภัยที่เกิดจากสาธารณภัยขนาดใหญ่และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ไฟไหม้ป่า แผ่นดินไหว สึนามิ เป็นต้น

กองทัพไทยมีบทบาทในการแก้ปัญหาความมั่นคงแห่งชาติในมิติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยกองทัพจะเป็นกลไกหลักในการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางทหาร ด้วยการเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้พร้อมปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤติ ในส่วนของการแก้ปัญหาความมั่นคงที่มีใช้ทางทหาร กองทัพได้จัดกำลังในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนได้แก่ การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดและอาวุธสงครามตามแนวชายแดน รวมถึง ผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตามช่องทางธรรมชาติต่าง ๆ ทั้งทางบกและทางทะเล การใช้กำลังทหารในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางด้านทหารและสังคมจิตวิทยา เพื่อให้ความคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และ ลดสถิติการก่อเหตุร้ายรายวัน ในขณะเดียวกัน กองทัพยังใช้ขีดความสามารถในด้านสังคมจิตวิทยา และน้อมนำพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เพื่อปรับสภาวะแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อการรักษาความสงบในพื้นที่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้

กองทัพยังมีบทบาทในการพัฒนาประเทศและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติขนาดใหญ่ซึ่งการปฏิบัติที่ผ่านมา กองทัพได้ระดมทรัพยากรทั้งปวง ทั้งกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และงบประมาณ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจาก สึนามิ อุทกภัย และผู้ประสบภัยแล้ง อย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติการทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ และปกป้องอธิปไตยของชาติ รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติตามที่กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องมีการข่าวที่ รวดเร็ว ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการอย่างมีเอกภาพ ความต้องการของผู้ใช้ข่าวในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งงานข่าวกรองในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแจ้งเตือนได้ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก หน่วยงานด้านการข่าวของกองทัพที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีการจัดองค์กรและการบริหารจัดการ เพื่อรองรับกับภัยคุกคามรูปแบบเดิม และมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบบค่อยเป็นค่อยไปทำให้การข่าวของกองทัพถูกมองว่าไม่สามารถสนองตอบได้ทันเหตุการณ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษา และทบทวนการดำเนินการด้านการข่าวในปัจจุบันเพื่อให้ทราบถึงปัญหา รวมถึงศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา และเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาให้การข่าวกรองกองทัพไทยมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข่าวได้อย่าง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ สามารถแจ้งเตือนได้ล่วงหน้าและนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติทั้งด้านยุทธการและกิจการพลเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจสถานะแวดล้อมที่มีผลต่อการข่าวกรองกองทัพไทย
๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการข่าวกรองกองทัพไทยที่สนองตอบงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ
๓. เสนอแนะแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนารองเพื่อสามารถสนับสนุนงานด้านความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

- ๑ ศึกษาและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมในปัจจุบันและในอนาคตภายในระยะเวลา ๑๐ ปีที่จะมีผลกระทบกับการปฏิบัติการทางทหารเท่านั้น ทั้งนี้ไม่รวมภัยคุกคามในมิติอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหาร เช่น โรคอุบัติใหม่ ภัยคุกคามทางด้านวัฒนธรรม ภัยคุกคามทางเทคโนโลยี เป็นต้น

๒ เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าวกรอง โดยมุ่งเน้น การพัฒนาในระดับของ
กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา นโยบายข้าวกรองแห่งชาติ แผนแม่บท
การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๐ โครงสร้างการจัดองค์กร แนวคิดและทฤษฎีที่
เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ ทั้งภาษาอังกฤษ
ภาษาไทย สรุปผลการสัมมนาด้านการข้าว และสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในระดับ
ผู้บริหารองค์กรสายงานข้าวกรองเพื่อความมั่นคง เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข่าวทั้ง
ภายในและภายนอกกองทัพ นำมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบงานช่างกรองให้มีประสิทธิภาพสามารถรองรับภัยคุกคามในปัจจุบันและในอนาคต

๒ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักนียมการช่างกรองร่วมและการบริหารจัดการหน่วยในประชาคมช่างกรอง ให้เกิดการบูรณาการช่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการข้าวกรอง

กล่าวนำ

การพัฒนาการข้าวกรองให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยผู้ใช้ ได้นั้นจะต้องนำทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่ถูกต้องมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ และนำรูปแบบการบริหารจัดการจากหน่วยงานข้าวที่ได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จมาเป็นตัวอย่าง ในบทที่ ๒ จะเป็นการศึกษา ทฤษฎี หลักการและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการข้าวกรองของไทย และการดำเนินการข้าวกรองของหน่วยข้าวในประเทศ และต่างประเทศ โดยจะศึกษาการดำเนินการข้าวกรองของสำนักข้าวกรองแห่งชาติของไทยและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจทางการทหาร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบงานข้าวความมั่นคงของกองทัพไทยต่อไป

หลักการพื้นฐานของการข้าวกรอง

ข้าวกรองคือผลผลิตที่ได้จากการรวบรวม ประเมินค่า การวิเคราะห์ การสนธิ และการตีความข้าวสารทั้งหมดที่ได้มา ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของต่างชาติ หรือของพื้นที่ปฏิบัติการยุทธ และมีความสำคัญโดยตรงหรือน่าจะมีความสำคัญต่อการวางแผนในการยุทธ การกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายของชาติ และการกำหนดยุทธศาสตร์ทหาร การดำเนินงานข้าวกรองที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานดังนี้

๑. ข้าวกรองจะต้องใช้ประโยชน์ได้ ข้าวกรองจะต้องมีประโยชน์ในการกำหนดข้อตกลงใจ การวางแผน การกำหนดนโยบาย การแก้ปัญหา การควบคุม การปฏิบัติการ และ ประการสำคัญต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เพราะมิฉะนั้นแล้วการปฏิบัติการข้าวกรองจะเป็นการสูญเปล่า

๒. ข้าวกรองจะต้องทันเวลา ข้าวกรองที่มีค่าและสอดคล้องกับสถานการณ์จะมีคุณค่ามากที่สุดก็ต่อเมื่อนำมาใช้ได้ทันเวลา ถ้าหากล่วงเวลาไปแล้วคุณค่าก็จะลดน้อยลงตามลำดับ ดังนั้น ในบางสถานการณ์ ความทันเวลา มีความสำคัญกว่าความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้าวสาร

๓. การปฏิบัติการข้าวกรองต้องอ่อนตัว การวางแผนและการปฏิบัติการข้าวกรองจะต้องให้ความอ่อนตัวที่จะสามารถรับสถานการณ์ทั้งทางด้านข่าว และทางด้านยุทธการได้มากที่สุด และเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการคาดคะเนความต้องการข้าวกรองได้ถูกต้อง และทันกับสถานการณ์

๔. การปฏิบัติการข้าวกรองจะต้องใช้จินตนาการและมีสายตายาวไกล การใช้จินตนาการและมีสายตายาวไกล จะต้องประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์ และสมเหตุผล รวมทั้งปราศจากการแทรกแซง

ในเรื่องการปฏิบัติการข่าวกรองจากบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะจากผู้ที่ไม่เข้าใจในเรื่องการข่าวกรองอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติการข่าวกรองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบความต้องการข่าวกรองจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

๕. ต้องมีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง มาตรการรักษาความปลอดภัยจะต้องมีการปฏิบัติอย่างเข้มงวดกวดขัน ทั้งหน่วยที่ปฏิบัติการข่าวกรอง และบุคคลหรือหน่วยที่ใช้ข่าวกรอง เพื่อมิให้ข่าวสารรั่วไหลไปถึงข้าศึกหรือฝ่ายตรงข้ามซึ่งจะเป็นผลเสียหายต่อการปฏิบัติการ และจะเป็นอันตรายต่อเจ้าหน้าที่หรือหน่วยข่าวกรองของฝ่ายเรา

๖. ต้องมีการประสานระหว่างหน่วยปฏิบัติการข่าวกรองต่าง ๆ อย่างแน่นแฟ้น เพื่อมิให้เกิดการแก่งแย่งแข่งดี และการซ้ำซ้อนงานหรือเป้าหมายการข่าวกรอง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากข่าวสารที่หน่วยข่าวกรองต่าง ๆ รวบรวมได้อย่างเต็มที่

การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรอง

ในปัจจุบันการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองยังคงใช้กระบวนการที่เรียกว่า วงรอบข่าวกรอง (The Intelligence Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ ๔ ขั้นตอนคือ¹

- ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนรวบรวมข่าวสาร (Planning)
- ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมข่าวสาร (Collection)
- ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร (Processing)
- ขั้นตอนที่ ๔ การกระจายและการใช้ข่าวกรอง (Dissemination)

วงรอบข่าวกรอง



ที่มา : หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ด้านข่าวกรองร่วม, หน้า ๑-๓

¹ กองบัญชาการกองทัพไทย, หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ด้านข่าวกรองร่วม, หน้า ๑-๓

วงรอบข่าวกรองเป็นงานที่กระทำอย่างต่อเนื่อง งานทั้ง ๔ ขั้นตอนอาจจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันทั้ง ๔ ขั้นตอน ในขณะที่กำลังรวบรวมข่าวสารอันใหม่จากแหล่งข่าวกรองต่าง ๆ อยู่ ณ นั้น ข่าวสารอันอื่นที่รวบรวมได้มาก่อนแล้วก็นำมาวิเคราะห์ดำเนินการวิธีและกระจายต่อไป

ประการสำคัญจะต้องจำแนกความแตกต่างระหว่างข่าวสารและข่าวกรองให้ชัดเจน กล่าวคือ ข่าวสารคือเรื่องราวหรือการบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้มาจากการตรวจการณ์ การสื่อสาร การรายงาน ข่าวลือ ความนึกคิด และจากแหล่งข่าวอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้นำมาบันทึก ประเมินค่า และ ตีความ อาจจะเป็นจริงหรือไม่จริง มีความแน่นอนหรือไม่แน่นอน มีความเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง และจะเป็นที่ยืนยันหรือปฏิเสธก็ได้ ส่วนข่าวกรองคือข่าวสารที่ผ่านการดำเนินการวิธีแล้ว (บันทึก ประเมินค่า ตีความ)

๑. ขั้นตอนการวางแผนรวบรวมข่าวสาร^๒ ช่วยให้การรวบรวมข่าวสารได้ตรงกับความเป็นจริง และประกันได้ว่าข่าวสารที่จำเป็นทั้งหมดรวบรวมมาได้ทันเวลาที่จะใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวที่เป็นไปได้ และมีอยู่จริง การจัดทำแผนรวบรวมข่าวสารมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้.-

๑.๑ กำหนดความต้องการข่าวกรอง ที่จำเป็นในการประกอบการตกลงใจและการวางแผนการยุทธ

๑.๒ กำหนดความเร่งด่วนต่อความต้องการข่าวกรองรายการต่าง ๆ

๑.๓ กำหนดสิ่งบอกเหตุ หรือลักษณะของพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งจะเป็นเครื่องแสดงถึงคำตอบต่อความต้องการข่าวกรองดังกล่าว

๑.๔ กำหนดคำสั่งคำขอ เป็นการกำหนดรายการข่าวสารอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงขึ้น กำหนดคำสั่ง คำขอเพื่อเป็นมูลฐานในการจัดทำคำสั่งและคำขอข่าวสาร การได้รับข่าวสารหรือไม่ได้รับข่าวสารอาจเป็นสิ่งบอกเหตุเพื่อใช้ยืนยันหรือปฏิเสธความต้องการข่าวกรองรายการนั้น

๑.๕ กำหนดเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร โดยพิจารณาขีดความสามารถเป็นมูลฐาน จัดทำคำสั่งรวบรวมข่าวสารอย่างเหมาะสม

๑.๖ กำกับดูแลการปฏิบัติงานรวบรวมข่าวสาร เพื่อประกันว่าจะได้รับข่าวสารทันเวลาที่จะนำไป ใช้ประโยชน์

การวางแผนรวบรวมข่าวสารควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยให้การวางแผนรวบรวมข่าวสารเกิดความง่าย สะดวกในการใช้งาน ลดความผิดพลาด รวมทั้งช่วยให้เจ้าหน้าที่ทุกส่วนในแผนกข่าวกรองรับทราบถึงการปฏิบัติงานด้านการรวบรวมข่าวสารที่ได้ดำเนินการในส่วนของตน

รูปแบบของแผนรวบรวมข่าวสารจะใช้รูปแบบที่ง่ายที่สุด และจำเป็นสำหรับปฏิบัติการรบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภารกิจ ขนาดของหน่วย สถานการณ์ยุทธ และเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้อง การตอบสนองต่อความต้องการของนายทหารฝ่ายข่าวกรองในทุกโอกาสนั้นควรมีเรื่องบรรจุไว้ดังนี้.-

- หัวข้อข่าวสารสำคัญ (Essential Elements of Information : EEI) (หขส.) และความต้องการข่าวสารอื่น ๆ (Request For Information : RFI) ซึ่งตามปกติแสดงไว้ในรูปคำถาม

² Ibid., หน้า ๑-๔

- สิ่งบอกเหตุที่เกี่ยวข้องกับ หขส. และ ตขอ.
- ข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะที่จะต้องหาตามสิ่งบอกเหตุนั้น ๆ
- เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารที่จะใช้หาข่าวสารนั้น ๆ มีปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ ชีต

ความสามารถ ความเหมาะสม ความเพียงพอ และความสมดุล

- ตำบลและเวลาที่จะให้รายงานข่าวสาร ถ้ามิได้กำหนดไว้ใน รปจ.
- หมายเหตุ สำหรับบันทึกเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เกี่ยวกับความคืบหน้าในการรวบรวมข่าวสาร และบันทึกสำหรับการปฏิบัติต่อข่าวสารนั้น ๆ ในโอกาสต่อไป

๒. ขั้นตอนการรวบรวมข่าวสาร³ เป็นการปฏิบัติที่กระทำต่อเนื่องหลังจากที่ได้ทำการวางแผนรวบรวมข่าวสารในขั้นที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว

ในการรวบรวมข่าวสารจะใช้เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารจากหน่วยต่าง ๆ ของ กกล.ร่วม และการรับข่าวสารจากแหล่งข่าวภายนอก

เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารคือบุคคลหรือหน่วย ซึ่งรวบรวมหรือดำเนินการวิธีต่อข่าวสารหรือทั้งสองอย่าง อนึ่งเจ้าหน้าที่ของหน่วยเหนือ หน่วยรอง หน่วยข้างเคียง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการข่าวกรองก็ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารด้วย

แหล่งข่าวสาร หมายถึง บุคคล วัตถุ พฤติกรรมและระบบงาน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดให้เกิดข่าวสาร แหล่งข่าวอาจอยู่หรืออาจไม่อยู่ภายใต้ความควบคุมของฝ่ายเราก็ได้

๓. ขั้นตอนการดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร⁴ เป็นการกระทำเพื่อเปลี่ยนข่าวสารให้เป็นข่าวกรองประกอบด้วยปฏิบัติ ๓ ประการ คือ

๓.๑ การบันทึกหรือการจัดระเบียบ เป็นการจัดระเบียบข่าวสารที่ได้รับจากรายงานข่าว/เหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้การตีความในโอกาสต่อไปนั้นง่ายเข้า และมีความแน่นอนมากขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกจะต้องมีจำนวนเพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติงานต่อข่าวสารและข่าวกรองที่ได้รับเป็นจำนวนมาก ๆ เครื่องมือและวิธีการในการบันทึกทั้งปวงที่จะใช้ต้องอำนวยให้สามารถจะกระจายข่าวสารและข่าวกรองได้ทันเวลา

๓.๒ การประเมินค่า เป็นการพิจารณาข่าวสารที่ได้รับมาแล้ว กำหนดความเกี่ยวข้องของข่าวสาร ให้ค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวและเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร ซึ่งเป็นผู้รายงานข่าวนั้น และค่าความน่าจะเป็นจริงของข่าวสาร ซึ่งระบุเกณฑ์พิจารณาได้ ดังนี้-

๓.๒.๑ ความเกี่ยวข้อง การตรวจข่าวสารเพื่อหาความเกี่ยวข้องนั้นจะต้องพิจารณาข่าวสารนั้นเป็นพิเศษว่าจะจะไปตามหัวข้อต่อไปนี้หรือไม่

- (๑) ข่าวสารนั้นเกี่ยวข้องกับฝ่ายตรงข้าม หรือลักษณะพื้นที่ปฏิบัติการหรือไม่
- (๒) ข่าวสารนั้นต้องการในทันทีหรือไม่ ใครต้องการ
- (๓) ข่าวสารนั้นอาจจะมีคุณค่าในปัจจุบันหรือในอนาคตแก่ใคร

³ Ibid., หน้า ๑-๖

⁴ Ibid., หน้า ๑-๘

๓.๒.๒ ความเชื่อถือได้ (กำหนดคะแนนประเมินค่าเป็นตัวอักษร ก-ฉ) จะกระทำต่อแหล่งข่าวและเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร หลักพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจความเชื่อถือได้ก็คือ ประสพการณ์ที่ผ่านมา เพิ่มเติมด้วยข้อพิจารณาที่สำคัญในเรื่องของการฝึกความชำนาญ และการปฏิบัติที่ผ่านมาจากหน่วยทหารนั้น

คะแนนประเมินค่าความเชื่อถือได้ของแหล่งข่าวหรือเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร

- ก - เชื่อถือได้เต็มที่
- ข - เชื่อถือได้
- ค - พอเชื่อถือได้
- ง - ไม่น่าเชื่อถือ
- จ - เชื่อถือไม่ได้
- ฉ - ไม่อาจตัดสินใจความเชื่อถือได้

๓.๒.๓ ความถูกต้อง (กำหนดคะแนนประเมินค่าเป็นตัวเลข ๑ - ๖) หมายถึงความน่าจะเป็นจริงของข่าวสาร การพิจารณาตัดสินความแน่นอนนั้นอาศัยพื้นฐานจากการตอบคำถามดังต่อไปนี้.-

- (๑) ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามรายงานนั้นเป็นไปได้หรือไม่
- (๒) รายงานนั้นมีความสอดคล้องในตัวเองหรือไม่
- (๓) รายงานนั้นได้รับการยืนยันหรือสนับสนุนจากข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งข่าว หรือเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารอื่นหรือไม่
- (๔) รายงานนั้นมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับข่าวสารอื่นที่มีอยู่แล้ว
- (๕) ถ้ารายงานนั้นไม่สอดคล้องกับข่าวสารจากแหล่งข่าว หรือเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารอื่นแล้ว ข่าวสารฉบับใดน่าจะเป็นจริงมากกว่ากัน

คะแนนประเมินค่าความถูกต้อง (ความน่าจะเป็นจริง) ของข่าวสาร

- ๑ - รายงานได้รับการยืนยันจากแหล่งข่าวและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ
- ๒ - รายงานน่าจะเป็นความจริง
- ๓ - รายงานอาจจะเป็นความจริง
- ๔ - รายงานยังสงสัย
- ๕ - รายงานไม่น่าจะเป็นไปได้
- ๖ - รายงานไม่อาจตัดสินความจริงได้

การกำหนดคะแนนประเมิณค่าระหว่างความเชื่อถือได้ กับความถูกต้องนั้นต่างเป็นอิสระแก่กัน รายงานข่าวสารที่กระจายไปยัง หน่วยเหนือ หน่วยรอง และหน่วยข้างเคียง จะต้องแสดงผลการประเมินค่าไว้ในแต่ละรายการของข่าวสาร

๓.๓ การตีความ เป็นการดำเนินการวิธีเพื่อเปลี่ยนข่าวสารเป็นข่าวกรอง การตีความ

ข่าวสารที่ได้ประเมินค่าแล้วนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับข่าวสารที่มีอยู่เดิมเสียก่อน แล้วจึงพิจารณาถึงผลอันมีต่อการประมาณสถานการณ์ที่กระทำอยู่เดิม หลักเกณฑ์การพิจารณามีดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ ข่าวสารนี้มีความหมายอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่ทราบอยู่แล้ว

๓.๓.๒ ข่าวสารนี้ เปลี่ยนแปลง ยืนยัน ขัดแย้ง หรือเพิ่มเติมความหมายจากข่าวสารที่ได้รับก่อนหน้าหรือไม่

๓.๓.๓ ข่าวสารนี้มีความโน้มเอียงไปในทางยืนยันหรือขัดแย้งต่อการประมาณสถานการณ์ซ้ำที่กระทำอยู่เดิมหรือไม่

การตีความประกอบด้วยขั้นตอนย่อยอีก ๓ ส่วน คือ

(๑) การวิเคราะห์ คือ การกรองและแยกข่าวสารที่ประเมินค่าแล้วเพื่อแยกเอาส่วนสำคัญโดยคำนึงถึงภารกิจและการปฏิบัติของหน่วยออกต่างหาก

(๒) การสนธิ คือ การรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของข่าวสารที่ได้แยกออกจากกันในระดับวิเคราะห์แล้วนำไปรวมกับข่าวสารอื่น ๆ ที่ทราบแล้ว เพื่อแสดงให้เห็นภาพข่าวที่สมเหตุสมผล ในกรณีนี้จะต้องหลีกเลี่ยงความคิดเห็นอย่างอุปาทาน และกำหนดสมมติฐานโดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์และความปรารถนาของตนแต่ผู้เดียว แต่ต้องพยายามวางตัวในบทบาทของ ผบ.หน่วยทหารฝ่ายตรงข้าม

(๓) การอนุมาน คือ การพิจารณาเหตุผลจากสมมติฐานที่ได้กำหนดขึ้น แล้วก็ทดสอบและพิจารณาถึงความเป็นไปได้จากผลการที่ได้นำมาสนธิดังกล่าว ผลจากการอนุมานนี้จะใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดหนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามในอนาคต และเป็นการพัฒนาปรับปรุงประมาณการข่าวกรองให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ประการสำคัญของคำตอบจากการอนุมาน ต้องพึงระลึกถึงการปฏิบัติการลงทางยุทธวิธีและการต่อต้านการลงของฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้เป็นเครื่องช่วยในการลดความล่อแหลมของฝ่ายเราจากการที่กำลังถูกลวงหรือได้รับข่าวสารเท็จ

๔. ขั้นตอนการกระจายและการใช้ข่าวสารและข่าวกรอง^๕

การกระจาย หมายถึง การส่งข่าวสารและข่าวกรองอย่างทันเวลาตามรูปแบบของหัวข้อกำหนดไว้ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมไปยังผู้ที่มีความต้องการ

ความมุ่งหมายหลักของการกระจายอย่างทันเวลานั้น ก็เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตกลงใจได้อย่างเชื่อมั่น สำหรับความมุ่งหมายรองก็เพื่อให้ความรู้แก่ฝ่ายการข่าวกรองนำไปใช้ในการดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสารที่ได้รับมาใหม่ การกระจายข่าวสารและข่าวกรองจะต้องพิจารณาตามลำดับความเร่งด่วน ซึ่งมีหัวข้อสำคัญดังนี้.-

๔.๑ จะต้องกระจายข่าวสารและข่าวกรองให้ถึงมือผู้ใช้มากที่สุด อย่างทันเวลา เพื่อให้สามารถประเมินค่า ตีความ จัดทำแผน และริเริ่มการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ขณะนั้น

๔.๒ จะกระจายข่าวสารและข่าวกรองไปให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

⁵ Ibid., หน้า ๑-๑๓

๔.๓ เครื่องมือในการกระจายที่เลือกไว้จะอาศัยพื้นฐานจากการพิจารณาถึงความเร่งด่วน โดย คำนึงถึงความปลอดภัยของข่าวสารและข่าวกรอง

๔.๔ เรื่องที่กระจายออกไปควรจะอยู่ในรูปที่ผู้ใช้จะสามารถค้นหารายละเอียดเฉพาะเรื่องที่สนใจ ได้ทันที

การกระจาย สามารถกระทำได้หลายวิธี คือ เอกสาร การประชุม การบรรยายสรุป หรือ ผ่านระบบสารสนเทศอื่น ๆ ฯลฯ ประเภทของการกระจาย สามารถกระทำได้โดย การพบปะรายงานด้วย วาจา การบรรยายสรุป และการแจกจ่ายเอกสาร นอกจากนี้ การกระจายข่าวไปยังหน่วยเหนือ หน่วย รอง และหน่วยข้างเคียง กระทำได้โดยการใช้เอกสารข่าวกรอง

การจัดหน่วยงานด้านการข่าวกรองของกองทัพไทย

กองทัพไทยมีหน่วยงานด้านการข่าวที่ดำเนินการด้านข่าวกรองเพื่อความมั่นคงหลายหน่วยงานทั้งในระดับ กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ ดังนี้⁶

๑. ระดับกองบัญชาการกองทัพไทย ประกอบด้วย

๑.๑ กรมข่าวทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนาจ การ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านการข่าว และการรักษาความปลอดภัย รวมทั้ง ประสานงานด้านการข่าวกับเหล่าทัพ มีเจ้ากรมข่าวทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๑.๒ ศูนย์รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านการข่าว กรองทางทหาร เพื่อความมั่นคงของประเทศ การรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับ องค์พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี รัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญ การรักษา ความปลอดภัยทางทหาร ทางการข่าวกรอง และทางการสื่อสาร รวมทั้งการดำเนินการฝึกศึกษาด้านการ ข่าวกรอง และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย มีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๑.๓ ฝ่ายการข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร (ฝขว.ศบท.๓) มีหน้าที่อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการข่าวทั้งปวงในขอบเขตของ ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการ กองทัพไทย มี หัวหน้าฝ่ายการข่าว (เจ้ากรมข่าวทหาร) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒. **ระดับเหล่าทัพ** มีกรมข่าวเหล่าทัพ และฝ่ายการข่าวของศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพรับผิดชอบใน การวางแผนอำนาจการ ประสานงาน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการข่าว และการรักษาความ ปลอดภัยทั้งปวงของแต่ละเหล่าทัพ โดยมีเจ้ากรมข่าวเหล่าทัพ/ หน.ฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ในแต่ละเหล่าทัพ/ ฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการ มีหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานข่าว ดังนี้

⁶ บัณฑิตย์ จันทโรจน์วงศ์, นาวาเอก. การพัฒนาระบบงานข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการในทะเล, เอกสารประจำภาค, หลักสูตรวิทยาลัยการ ทหารเรือ รุ่นที่ ๔๐ ปีการศึกษา ๒๕๔๘, หน้า ๒๖- ๒๗

๒.๑ กองทัพบก มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวกรองทางการทหาร (ชกท.) หน่วยข่าวของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองทัพภาค กองทัพน้อย กองพล และ กองกำลังต่าง ๆ ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวมข่าว ผิด และรายงานข่าวตามสายการรายงานไปยังกรมข่าวทหารบก หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ กองทัพเรือ มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวของกองเรือภาค หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองกำลังป้องกันชายแดน จันทบุรี - ตราด (กบช.จต.) ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวมข่าว ผิด และรายงานตามสายการรายงานไปยัง กรมข่าวทหารเรือ หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ กองทัพอากาศ มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวของกองบินต่าง ๆ และ สถานีเรดาร์ของกรมควบคุมปฏิบัติการทางอากาศ ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวม ผิดและรายงานตามสายการรายงานไปยัง กรมข่าวทหารอากาศ หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

กรณีศึกษาของหน่วยงานข่าวกรองในประเทศ

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการข่าวหลายหน่วยงานด้วยกัน แต่หน่วยงานข่าวที่มีความสำคัญระดับชาติ หน่วยงานหนึ่งปฏิบัติงานข่าวกรองสนองความต้องการของผู้ใช้ในระดับนโยบายหรือระดับประเทศ ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และสภาความมั่นคงแห่งชาติ คือสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ซึ่งมีการจัดองค์กรและการบริหารจัดการที่ดี มีผลผลิตด้านการข่าวความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมที่จะนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบงานข่าวความมั่นคงของกองทัพไทย

การจัดหน่วยงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีการแบ่งส่วนราชการดังนี้⁷

๑. สำนักอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานช่วยอำนวยการ งานการเงินและพัสดุ งานแผนและงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานวิเทศสัมพันธ์ งานเลขานุการนักบริหาร และงานประชาสัมพันธ์ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๒. สำนัก ๑ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองและประสานในกิจการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในส่วนกลาง ภาคกลางบางส่วนและภาคตะวันออก ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยข่าวกรองในส่วนกลางภาคกลางบางส่วนและภาคตะวันออก

⁷ สำนักนายกรัฐมนตรี, ฎกกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๒๔ ก ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑, หน้า ๒๖ - ๓๕

๓. สำนัก ๒ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองและประสานในกิจการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในภาคเหนือ ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยข่าวกรองในภาคเหนือ

๔. สำนัก ๓ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองและประสานในกิจการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยข่าวกรองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๕. สำนัก ๔ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองและประสานในกิจการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในส่วนที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนัก ๑ ภาคตะวันตก และภาคใต้ เว้นแต่จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยข่าวกรองในส่วนที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนัก ๑ ภาคตะวันตก และภาคใต้ เว้นแต่จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล

๖. สำนัก ๕ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองและประสานในกิจการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในจังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยข่าวกรองในจังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล

๗. สำนัก ๖ มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติงานข่าวกรองเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

๘. สำนัก ๗ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงโลก องค์การระหว่างประเทศ องค์การความร่วมมือระดับภูมิภาค องค์การพัฒนาเอกชนต่างประเทศ และประเทศมหาอำนาจ

๙. สำนัก ๘ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตข่าวกรองยุทธศาสตร์และวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชีย-แปซิฟิก เอเชียกลาง เอเชียใต้ ทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ตะวันออกกลางและแอฟริกา

๑๐. สำนัก ๙ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานข่าวกรองในต่างประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑๑. สำนัก ๑๐ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย และการรักษาความลับของทางราชการสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในฝ่ายพลเรือน ดำเนินการเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือในด้านการรักษาความปลอดภัยหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน

๑๒. สำนัก ๑๑ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองด้วยเครื่องมือเทคนิค ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากระบบการติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่

อาจกระทบต่อผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติหรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ดำเนินการรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่
อาจกระทบต่อผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติหรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑๓. กอง ๑ มีอำนาจหน้าที่ สนับสนุนการปฏิบัติการพิเศษ และการเฝ้าตรวจแก่ส่วนราชการ
ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติซึ่งตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการ
ทางการข่าว และการต่อต้านข่าวกรองประจำท่าอากาศยานนานาชาติซึ่งตั้งอยู่ในส่วนกลางและภูมิภาค

๑๔. กอง ๒ มีอำนาจหน้าที่ ปฏิบัติการสืบสวนและต่อต้านข่าวกรองเกี่ยวกับการดำเนินการใด
ๆ ที่กระทำโดยเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

๑๕. สถาบันการข่าวกรอง มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้และการฝึกอบรม
ด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยแก่บุคลากรของสำนักข่าวกรอง
แห่งชาติ ตลอดจนบุคลากรในประชาคมข่าวกรองซึ่งปฏิบัติงานในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงาน
อื่นของรัฐและประชาชน ดำเนินการเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ทางการข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
และประชาชน ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๑๖. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการ
ระบบสารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ตลอดจนศึกษาและพัฒนา
ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารและโทรคมนาคม ระบบไฟฟ้า และอุปกรณ์เทคนิค เพื่อสนับสนุนการ
ทำงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ดำเนินการเกี่ยวกับงานวางแผนและจัดทำระบบฐานข้อมูลการข่าวกลาง
ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ วิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูล ตลอดจนการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการ
ตรวจสอบฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นของรัฐ

การจัดกลุ่มงานของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติจัดกลุ่มงาน เป็น ๕ กลุ่มงานตามภารกิจ ได้แก่

๑. ภารกิจข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองในประเทศ หน่วยงานในกลุ่มงานนี้ประกอบด้วย สำนัก
๑-๕ (ข่าวกรองความมั่นคง กทม. และ ๕ ภาค) สำนัก ๖ ต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

๒. ภารกิจข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองต่างประเทศ หน่วยงานในกลุ่มงานนี้ประกอบด้วย
สำนัก ๗ (Global Issues มหาอำนาจ องค์การระหว่างประเทศ) สำนัก ๘ (ประเทศรอบบ้าน เอเชีย ยุโรป
และภูมิภาคอื่น) สำนัก ๙ (กิจการต่างประเทศ)

๓. ภารกิจข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองทางเทคนิคและเครือข่าย หน่วยงานในกลุ่มงานนี้
ประกอบด้วยสำนัก ๑๑ (ปฏิบัติการทางเทคนิค) กอง ๑ ปฏิบัติการพิเศษ กอง ๒ ปฏิบัติการต่อต้านข่าว
กรองทางเครือข่าย

๔. ภารกิจพัฒนามาตรฐานการข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัย หน่วยงานในกลุ่มงานนี้
ประกอบด้วยสถาบันการข่าวกรอง สำนัก ๑๐ (รักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน)

๕. การกิจบริหาร/อำนวยการ หน่วยงานในกลุ่มงานนี้ประกอบด้วยสำนักอำนวยการ และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ความรับผิดชอบ ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ^๘

๑. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสารและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน
๒. ติดตาม สถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม
๓. ศึกษา วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
๔. เป็นศูนย์กลางประสาน กิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง กับหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ทำหน้าที่เป็นประธานคณะที่ปรึกษาการข่าว และรับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ
๕. เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ

ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ

หลังเหตุการณ์ 9/11 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคง หน่วยข่าวกรองจำเป็นต้องมีการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง พัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ความมั่นคงของโลกในปัจจุบัน ในปี ๒๕๔๔ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จึงได้จัดตั้ง ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ศป.ข.) เพื่อเป็นแกนกลางในการประสาน รวบรวม และประมวลข่าวสารจากหน่วยข่าวต่าง ๆ

ปัจจุบันมีหน่วยงานด้านการข่าว ส่วนราชการ (๒๐ กระทรวง) และรัฐวิสาหกิจ รวม ๔๗ หน่วยงาน ร่วมเป็นประชาคมข่าวกรอง และสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ศป.ข. หน่วยงานในประชาคมข่าวกรอง ได้แก่^๙

- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
- กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่

^๘ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ รุ่นที่ ๑, พ.ศ.๒๕๕๒

^๙ กองบัญชาการกองทัพไทย, หลักนิยามการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ด้านข่าวกรองร่วม, หน้า ๓-๖

- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- กองบัญชาการกองทัพไทย มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมข่าวทหาร ศูนย์รักษาความปลอดภัย กรมแผนที่ทหาร ศูนย์บัญชาการทางทหาร
- กองทัพบก มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมข่าวทหารบก หน่วยข่าวกรองทางทหาร ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
- กองทัพเรือ มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมข่าวทหารเรือ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ
- กองทัพอากาศ มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมข่าวทหารอากาศ กรมควบคุมการปฏิบัติการทางอากาศ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ
 - กระทรวงการคลัง มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมศุลกากร สำนักเศรษฐกิจการคลัง
 - กระทรวงการต่างประเทศ มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมอาเซียน กรมยุโรป กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กรมเอเชียตะวันตก กรมเอเชียตะวันออก กรมเอเชียใต้ ตะวันออกและแอฟริกา
 - กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กระทรวงคมนาคม
 - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - กระทรวงพลังงาน
 - กระทรวงพาณิชย์
 - กระทรวงมหาดไทย มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง
 - กระทรวงยุติธรรม มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 - กระทรวงแรงงาน
 - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ สำนักงานพัฒนาอวกาศและภูมิสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
 - กระทรวงวัฒนธรรม
 - กระทรวงศึกษาธิการ
 - กระทรวงสาธารณสุข
 - กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีส่วนราชการที่ดำเนินการข่าว ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

การบริหารทรัพยากร

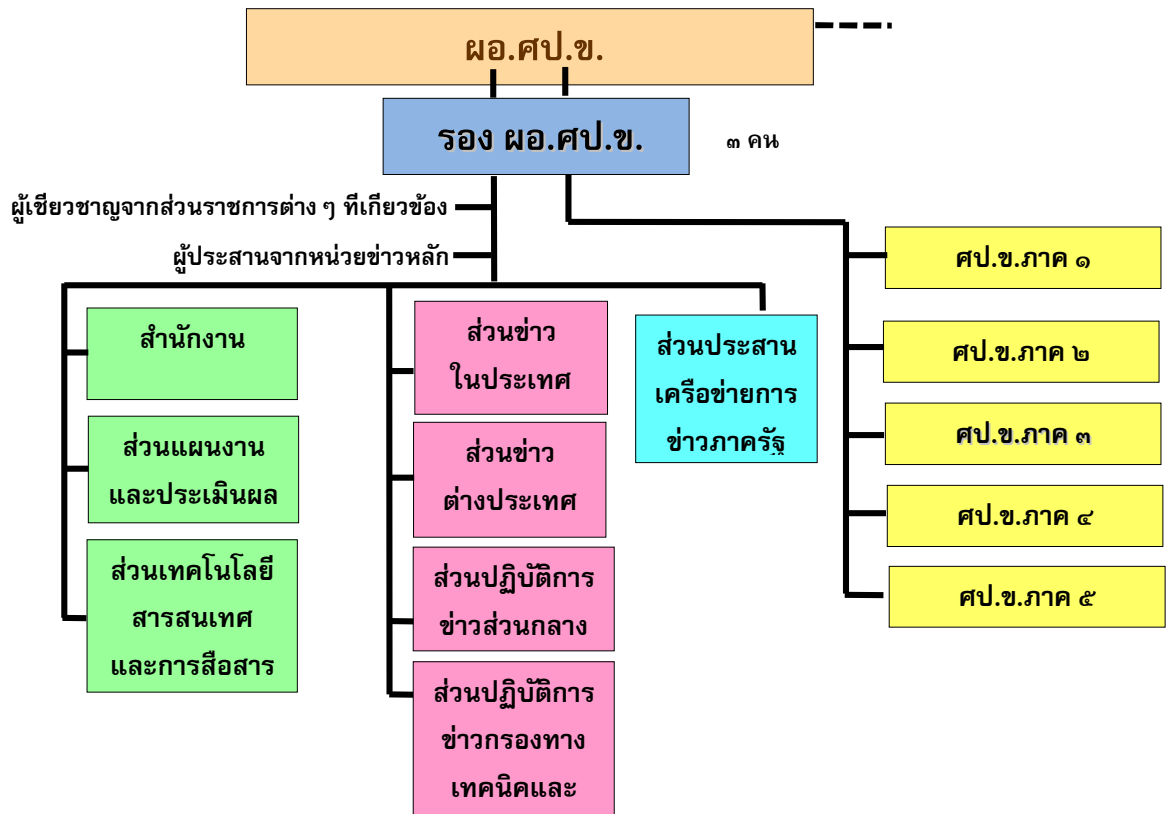
ในส่วนของการบริหารงานบุคคลนั้นสำนักข่าวกรองแห่งชาติ มีระบบการบริหารจัดการกำลังพลที่มีประสิทธิภาพ มีการสร้างแรงจูงใจให้กับกำลังพลที่ปฏิบัติงานข่าว เช่น มีการให้ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้ มีการฝึกอบรมแก่บุคลากรเพื่อเป็นนักข่าวมืออาชีพ และมีการโยกย้ายหมุนเวียนกำลังพลในสายงานข่าว เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายและหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ นอกจากนี้ยังเป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึง มีการสร้าง Career Path เพื่อเป็นเส้นทางการเจริญเติบโตในหน้าที่การงานในสายงานข่าว ดังจะเห็นได้จาก ตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของสำนักข่าวกรองแห่งชาติคือ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เทียบเท่ากับตำแหน่งปลัดกระทรวง ซึ่งทำให้บุคลากรในสายงานข่าวกรองไม่จำเป็นต้องดิ้นรน ปรบย้ายตัวเองเพื่อที่จะไปเติบโตในสายงานอื่น

การจัดองค์กรของศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ¹⁰

ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ
(ศป.ข.)

ที่ปรึกษา
ศป.ข.

¹⁰ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, loc.cit.



จะเห็นได้ว่า สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีส่วนงานที่ทำหน้าที่ ดำเนินการด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงที่ครอบคลุมงานความมั่นคงในทุกสาขา โดยมีหน่วยขึ้นตรงที่รับผิดชอบงานข่าวทั้งสิ้น ๔ สำนักด้วยกัน ในส่วนข่าวกรองความมั่นคงในประเทศมีการแบ่งความรับผิดชอบตามพื้นที่แต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบงานข่าวความมั่นคงในทุกสาขา และมีสำนักที่รับผิดชอบเรื่องการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะ มีหน่วยงานที่ดำเนินการที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ เพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลกลาง ทำให้ข้อมูลมีการจัดเก็บเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการข่าวและการกำหนดนโยบาย วางแผนการปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดองค์กรเพื่อเป็นจุดประสานและเชื่อมโยงเครือข่ายงานข่าวในประชาคมข่าวกรองโดยการจัดศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ เพื่อการบูรณาการงานข่าวทุกมิติอีกด้วย นับเป็นการจัดองค์กรข่าวที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองสามารถดำเนินการข่าวกรองความมั่นคงด้วยตนเอง และสามารถบูรณาการงานข่าวกับหน่วยงานข่าวอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สำหรับการดำเนินการข่าวในประชาคมข่าวกรองนั้นไม่มีสายการบังคับบัญชา แต่มี ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติเป็นหน่วยหลักในการประสานงาน ข่าวสารจากทุกกระทรวง ทบวง กรม เรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงทุกสาขาจะถูกรายงานเข้ามายังศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติเพื่อนำมาผ่านกรรมวิธีเป็นข่าวกรองและแจกจ่ายให้หน่วยข่าวที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้สำนักข่าวกรองแห่งชาติยังสามารถตรวจสอบข่าวเชิงลึกจากหน่วยข่าวในประชาคมข่าวกรอง ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้อีกด้วย เช่น สามารถตรวจสอบข่าวสารเชิงลึกในเรื่อง

ข่าวกรองบุคคล หรือกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติจาก สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง หรือประสานขอข้อมูลข่าวสารการดำเนินธุรกรรมทางการเงินของผู้ต้องสงสัยจาก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น จากการทำกฎหมายได้ให้อำนาจในการดำเนินการด้านการข่าวและการตรวจสอบข่าวประสานงานข่าว แก่สำนักข่าวกรองแห่งชาติทำให้การข่าวกรองระดับนโยบายเชื่อถือได้ ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีและหลักการด้านการข่าวของกองทัพสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีผลประโยชน์แห่งชาติกระจายอยู่ทั่วโลก การปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกานั้น สหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งฐานทัพ หรือหน่วยบัญชาการทางทหารประจำอยู่ในทุกภูมิภาค ในการปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาตินั้น การข่าวกรองเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติการทำให้สำเร็จลุล่วง ทั้งนี้สหรัฐ ฯ มีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานข่าวในทุกมิติเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและมีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจำนวนมาก ระบบงานข่าวกรองของสหรัฐ ฯ ประกอบด้วยบุคลากรที่มีความสามารถ มีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาโดยในที่นี่จะศึกษาการจัดหน่วยงานข่าวกรองของสหรัฐ ฯ และการบริหารประชาคมข่าวกรอง

การจัดหน่วย สหรัฐ ฯ มีการจัดหน่วยงานข่าวกรองออกเป็น ๒ ระดับคือ ระดับยุทธศาสตร์ และระดับยุทธวิธี

๑. หน่วยข่าวกรองระดับยุทธศาสตร์ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับและเปิดเผยของต่างประเทศที่รวบรวมได้ ซึ่งจะมีนักวิเคราะห์ดำเนินการผลิตข่าวกรอง ด้วยการวิเคราะห์ประเมิน แปรและสนธิข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข่าวกรองที่มีคุณค่า และกระจายสู่ผู้ใช้ได้ทันเวลา ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ประกอบด้วย¹¹

๑.๑ สำนักข่าวกรองกลาง¹² (Central Intelligence Agency : CIA) มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการข่าวกรองในต่างประเทศ ปฏิบัติการพิเศษภายใต้คำสั่งประธานาธิบดี ดำเนินการค้นคว้าวิจัยพัฒนาและจัดหาเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยข่าวกรองอื่น ๆ ที่อยู่ในประชาคมข่าวกรองทั้งหมดอีกด้วย

๑.๒ องค์การสอบสวนกลาง¹³ (Federal Bureau of Investigation : FBI) มีหน้าที่รับผิดชอบในการต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัย รวมไปถึงการสอบสวนการจารกรรม และการจับกุมผู้ก่อการร้ายข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนกฎหมายสหรัฐ ฯ ในต่างประเทศ

¹¹ U.S. Department of Defense Joint Publication (Pub) 2-02, National Intelligence Support to Joint Operation, (Washington, D.C.: Government Printing Office (GPO) 2002, p III-3

¹² Ibid., p III-1

¹³ Ibid., p. III-5.

๑.๓ กระทรวงกลาโหม (Department of Defense : DOD) มีหน้าที่ในการบริหารควบคุม กำกับดูแลหน่วยข่าวกรองทางทหารทั้งหมด

๑.๔ สำนักงานรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (National Security Agency : NSA) มีหน้าที่รับผิดชอบงานข่าวกรองทางการสื่อสาร (Signal Intelligence : SIGINT) การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารและระบบข้อมูลข่าวสาร เป็นหน่วยงานที่มีขีดความสามารถทางเทคโนโลยีสูงมีจุดตรวจเฝ้า ฟังรับสัญญาณทางการสื่อสารอยู่ทั่วโลก

๑.๕ กระทรวงการต่างประเทศ¹⁴ (Department of State : DOS) มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมข่าวกรองโดยการรายงานผ่านทางทูตไปยังหน่วยงานข่าวกรองต่าง ๆ นอกจากนี้ กต. สหรัฐฯ ยังมีหน่วยงานที่เรียกว่า สำนักข่าวกรองและวิจัย (Bureau of Intelligence and Research : INR) ซึ่งรับผิดชอบงานข่าวกรองด้านการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทุกภูมิภาคเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย และการดำเนินการทางการทูตกับประเทศเหล่านั้น

๑.๖ สำนักงานปราบปรามยาเสพติด¹⁵ (Drug Enforcement Administration : DEA) มีหน้าที่รับผิดชอบข่าวกรองในการต่อต้านและปราบปรามยาเสพติด ทั้งในและต่างประเทศ

๑.๗ กระทรวงพลังงาน¹⁶ (Department of Energy : DOE) มีหน้าที่รับผิดชอบข่าวกรองด้านการพัฒนาพลังงานและนิวเคลียร์ ของประเทศต่างๆ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการประเมินผลกระทบเชิงและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพลังงาน

๑.๘ กระทรวงการคลัง¹⁷ (Department of Treasury) มีหน้าที่รับผิดชอบข่าวกรองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของระบบเศรษฐกิจและการเงินทั้งในสหรัฐฯ และต่างประเทศ

๒. หน่วยข่าวกรองระดับยุทธวิธี มีกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ วางแผน อำนวยการ กำกับดูแล ในกิจการข่าวกรองทั้งปวงของหน่วยข่าวกรองทางทหารทั้งหมด ตลอดจนควบคุมการปฏิบัติงานของทูตทหาร และเป็นผู้ผลิตข่าวกรองทางทหารตามห้วงเวลา ในขณะที่เดียวกันก็สนับสนุนข่าวกรองทางยุทธวิธี ด้วย โดยมีหน่วยข่าวกรองภายใต้ กท. ดังนี้

๒.๑ สำนักงานข่าวกรองกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ¹⁸ (Defense Intelligence Agency : DIA) มีหน้าที่

- ผลิตข่าวกรองสนับสนุนกระทรวงกลาโหม
- แจกจ่ายข่าวกรองทางทหารให้แก่หน่วยกำลังรบ
- ดำเนินการสนับสนุนข่าวกรองให้แก่กองกำลังต่าง ๆ ในเรื่องของการประเมินค่าการ

กำหนดนโยบาย และการใช้ทรัพยากรโดยผ่านทาง Military Intelligence Board

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid., p. III-6

¹⁸ Ibid., p. II-4

- ให้การบริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบอาวุธของต่างประเทศ แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- ทำหน้าที่กำกับดูแลหน่วยข่าวทางทหาร โดยได้จัดตั้ง ศูนย์ข่าวกรองร่วม (Joint Intelligence Center : JIC) ที่ DIA และจัดตั้งหน่วยสนับสนุนข่าวกรองร่วม (Joint Intelligence Support Element : JISE) ตามหน่วยข่าวทางทหารต่าง ๆ

ศูนย์ข่าวกรองร่วม (Joint Intelligence Center : JIC) กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ได้จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองร่วมขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยมีความเห็นว่าแต่ละเหล่าทัพมีเจ้าหน้าที่การข่าวและเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอในการดำเนินงานด้านการข่าวที่จะสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารได้จึงได้นำแนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์ข่าวร่วมขึ้นมาใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานข่าวกรองสำหรับสนับสนุนหน่วยปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์ข่าวร่วมมีหน้าที่สนับสนุนข่าวกรอง สำหรับการปฏิบัติการทางทหารแก่หน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ และผลิตข่าวกรองที่เกี่ยวกับขีดความสามารถข้าศึก เป้าหมายทางทหารในดินแดนข้าศึก วิเคราะห์การเมือง การทหาร ในภูมิภาค การวิเคราะห์สถานการณ์ประจำวัน ผลิตข่าวกรองระดับยุทธวิธี การแจ้งเตือนภัยและการพิสูจน์ทราบ รายงานพิเศษเฉพาะกรณี และสนับสนุนภารกิจอื่น ๆ

๒.๒ Army Intelligence¹⁹ รับผิดชอบการรวบรวมข่าวของหน่วยข่าว ทบ. โดยดำเนินการผ่าน US Army Intelligence and Security Command (USINSCOM) ซึ่งจะดำเนินการรวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวทั้งหมดเพื่อสนองต่อความต้องการข่าวสารของ ทบ.

๒.๓ Air Force Intelligence²⁰ รับผิดชอบบริหารจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมข่าวกรอง สัญญาณ ข่าวกรองจากเครื่องมือวัด ข่าวกรองเทคนิคและข่าวกรองการภาพต่าง ๆ สำหรับข่าวกรอง สัญญาณ มีการรวบรวมโดยหน่วยข่าวกรองทางอากาศ (Air Intelligence Agency :AIA) โดยมีศูนย์ข่าวกรองทางอากาศแห่งชาติดำเนินการวิธี และวิเคราะห์ข้อมูลขีดความสามารถทางอากาศและอวกาศ รวมทั้งการบริการข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการวางแผนปฏิบัติการและความต้องการผู้ใช้

๒.๔ Marine Corps Intelligence²¹ มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการเข้ารหัสถอดรหัส สนับสนุนการวางแผน หลักนิยม โครงสร้างหน่วย และการฝึกศึกษานาย. รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติการร่วมนอกประเทศ โดยการประสานกับหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ Navy Intelligence²² มีหน้าที่รับผิดชอบข่าวกรองทหารเรือ ในเรื่องการฝึก การกำลังพล และเครื่องมือเครื่องใช้ในด้านการข่าว นอกจากนี้ ยังสนับสนุนข่าวกรองยุทธการสำหรับการปฏิบัติการทางเรืออีกด้วย โดยแบ่งออกเป็น ๙ กอง คือ กองนโยบายและแผน กองสนับสนุนการปฏิบัติ กองติดตามข่าวกรอง กองรักษาความปลอดภัยพิเศษ กองโครงการพิเศษ กองสนับสนุนการข่าวกรอง กองข่าว

¹⁹ Ibid., p. X-1.

²⁰ Ibid., p. X-5

²¹ Ibid.

²² Ibid., p. X-4

กรองพลเรือน สำนักงานที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการรวม สำนักงานร่วมด้านยุทธศาสตร์ นโยบายและการข่าวกรอง นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานข่าวในระดับกองเรือ ซึ่งมีภารกิจด้านการข่าวคือการฝึกกำลังพล และสนับสนุนเครื่องมือในด้านการข่าวแก่ผู้บังคับหน่วย สนับสนุนข่าวกรองแก่กองเรือตามการร้องขอ ดำรงความสัมพันธ์ด้านการข่าวกับมิตรประเทศ ประสานงานระหว่างกองเรือกับศูนย์ข่าวร่วม เป็นต้น

การบริหารประชาคมข่าวกรอง

ตาม พ.ร.บ.ความมั่นคงของสหรัฐฯ ได้กำหนดให้ CIA เป็นหน่วยงานหลักด้านการข่าว โดยมี ผอ. สำนักข่าวกรองกลาง (CIA) ทำหน้าที่เป็นหน่วยข่าวกรองทั้งหมดของสหรัฐฯ มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาหลักของประธานาธิบดี และสภาความมั่นคง เกี่ยวกับข่าวกรองต่างประเทศในระดับชาติ มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและดำเนินกิจกรรมข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองต่างประเทศในระดับชาติ รวมทั้งทำหน้าที่ในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานข่าวของหน่วยข่าวต่าง ๆ โดยมี รอง ผอ. CIA ทำหน้าที่บริหารจัดการให้หน่วยข่าวกรอง ต่าง ๆ ดำเนินการและปฏิบัติตามนโยบายข่าวกรองแห่งชาติ ที่กำหนดไว้ โดยผ่านสภาข่าวกรอง (National Intelligence Council) โดยมีหน่วยข่าวกรองทั้งหมดตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงาน

จากการศึกษาระบบงานข่าวของสหรัฐฯ พบว่างานข่าวของสหรัฐฯ มีส่วนกำหนดนโยบายคือ สภาข่าวกรองแห่งชาติ มี CIA เป็นส่วนปฏิบัติการข่าวในระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งกำกับดูแลหน่วยงานข่าวทุกหน่วยของสหรัฐฯ และเป็นหน่วยงานที่บูรณาการการข่าวทุกหน่วย

สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนข่าวกรองเพื่อความมั่นคง

จากการศึกษาหลักการและแนวความคิดที่เกี่ยวกับการข่าวกรอง จะเห็นได้ว่าการที่จะทำให้การปฏิบัติงานข่าวกรองประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ได้นั้น มีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอยู่หลายประการเช่น หน่วยข่าวจะต้องมีการปฏิบัติงานให้ครบรอบข่าวกรอง กล่าวคือต้องดำเนินการตามขั้นตอนของวงรอบข่าวกรองเริ่มตั้งแต่ การวางแผนรวบรวมข่าวสาร การรวบรวมข่าว การดำเนินการวิธี และการกระจายข่าวให้ไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ประการถัดมาโครงสร้างของระบบงานข่าวกรองต้องเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินการต่อข่าวกรองเพื่อความมั่นคง ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจที่ชัดเจนและมีบุคลากรที่มีความสามารถในการรวบรวมข่าวและการวิเคราะห์ข่าว หน่วยข่าวจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อการวิเคราะห์และการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานข่าวด้วยกันเพื่อการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่หน่วยงานมิได้จัดทำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องงานเฉพาะทาง เฉพาะสาขา จากการศึกษาหน่วยข่าวภายในประเทศพบว่า การจัดหน่วยงานข่าวของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ มีการจัดองค์กรที่ดีมีหน่วยงานที่ปฏิบัติงานข่าว มีส่วนอำนวยความสะดวกและมีสนับสนุน รวมถึงมีหน่วยงานที่ดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการข่าวเป็นส่วนรวม และยังมีการจัดหน่วยในลักษณะของศูนย์ประสานข่าวกรองเพื่อทำ

หน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานข่าว แลกเปลี่ยนข่าวกรองและตรวจสอบข่าวได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องผ่านกระบวนการทางเอกสาร หรือการขออนุมัติตามสายการบังคับบัญชา ส่วนหน่วยข่าวต่างประเทศนั้น พบว่าการจัดหน่วยงานข่าวของสหรัฐฯ มีการบริหารจัดการข่าวที่ชัดเจนเช่นกันโดยในระดับยุทธศาสตร์มีสภาข่าวกรองแห่งชาติทำหน้าที่กำหนดนโยบายข่าว มีสำนักข่าวกรองกลาง (CIA) ทำหน้าที่ปฏิบัติการด้านงานข่าวกรองทางทหาร มีกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยกำหนดนโยบายข่าวกรอง มีสำนักข่าวกรองกระทรวงกลาโหม (DIA) กำกับดูแลหน่วยข่าวทางทหาร การบูรณาการข่าวใช้ศูนย์ข่าวร่วม เพื่อให้มีเอกภาพในการดำเนินการ ซึ่งสามารถนำแนวคิดเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานข่าวกรองความมั่นคงของกองทัพไทยได้

บทที่ ๓

การดำเนินงานด้านการข่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบัน

กล่าวนำ

การดำเนินงานด้านการข่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบัน แต่ละหน่วยงานด้านการข่าวของกองทัพไทย มีการดำเนินงานในทุกสาขาความมั่นคง ในลักษณะที่ทุกหน่วยงานต่างดำเนินการด้านการข่าวในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคง มิได้มีการแบ่งมอบงานให้หน่วยใดหน่วยหนึ่งรับผิดชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน สามารถดำเนินการได้ในระดับหนึ่ง การตรวจสอบข้อมูลยังกระทำได้จำกัด แม้ว่านโยบายกระทรวงกลาโหมจะเื้ออำนวยการให้มีการบูรณาการงานข่าว และประสานงานกันอย่างใกล้ชิดแต่ในทางปฏิบัติยังมีอุปสรรคและปัญหาที่ต้องแก้ไขอีกหลายประการด้วยกัน

นโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม

ตามแผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๐ ในส่วนของการปรับปรุงระบบงานข่าวกรองได้ระบุเป้าหมายการปรับปรุงงานข่าวกรองไว้ ดังนี้

๑. ปรับปรุงและพัฒนาระบบงานข่าวกรองและการต่อต้านการข่าวกรองของกระทรวงกลาโหมให้ทันสมัยมีการบูรณาการระบบงานและทรัพยากรด้านการข่าวกรองภายในกระทรวงกลาโหมกับหน่วยงานในประชาคมข่าวกรองทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อให้ผลการดำเนินกรรวิธีและการรายงานข่าวกรองมีความถูกต้อง รวดเร็วทันสถานการณ์ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ประโยชน์และพิจารณาตกลงใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและทันเวลา

๒. จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวกรองกลาโหมให้สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายประชาคม ข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์เพื่อให้มีฐานข้อมูลเดียวกันทั้งกระทรวงกลาโหม ที่สามารถอ้างอิงได้อย่างถูกต้องและแสวงประโยชน์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เสริมสร้างศักยภาพพระบพเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าโดยใช้เทคโนโลยีที่มีความสามารถในการปฏิบัติการด้านการข่าวเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและตอบโต้ภัยคุกคาม มุ่งสู่การรักษาความมั่นคงและการปกป้องผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ มีมาตรการดำเนินงานตามแผนแม่บท ประกอบด้วย

๑) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาการดำเนินงานด้านการข่าวที่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

๒) เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างการจัดและระบบบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการข่าว ให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมุ่งสู่ประสิทธิผล และสอดคล้องกับ พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ รวมทั้งยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเป็นสำคัญ

๓) จัดให้มีระบบจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลและการรายงานข่าวกรอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้มีฐานข้อมูลเดียวกันทั้งกระทรวงกลาโหม ที่สามารถอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

๔) บูรณาการแผนการรวบรวมข่าวสารในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม ให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง และทันสมัย โดยมุ่งเน้นความสำคัญต่อการกระจายและการใช้ข่าวกรองที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานในประชาคมข่าวที่เกี่ยวข้อง

๕) จัดให้กำลังพลเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้และเสริมทักษะความชำนาญเฉพาะทางของเหล่าทัพ ตลอดจนจัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการงานด้านการข่าวตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

๖) ปรับปรุงศักยภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนภัยให้คงสภาพใช้งานได้อย่างเต็มความสามารถตามอายุการใช้งาน โดยให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการข่าวเป็นลำดับแรก

๗) พัฒนาบทบาทความร่วมมือทางทหาร โดยจัดกิจกรรมให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากผู้ช่วยทูตทหารไทยในต่างประเทศ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิดโดยให้ความสำคัญเร่งด่วนกับประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนคำนึงถึงผลประโยชน์และเกียรติภูมิของชาติเป็นสำคัญ

๘) จัดให้มีความร่วมมือภาคประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการจัดตั้งแหล่งข่าวภาคประชาชน ด้วยการให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้หน่วยทหารและพื้นที่รับผิดชอบได้มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนของตนเอง ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของแหล่งข่าวเป็นสำคัญ

๙) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ มีดังนี้

ก. กำหนดให้ สป. โดย สนผ.กท. เป็นหน่วยงานระดับ นโยบาย มีฐานะเป็นหน่วยงานด้านการข่าวของ กท. มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายด้านการข่าว ข้อมูลข่าวสาร ข่าวกรองด้านความมั่นคง และ

แจ้งเตือนสถานการณ์ภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อภารกิจ ให้กับผู้บังคับบัญชาและหน่วยที่เกี่ยวข้อง
พิจารณาใช้ประโยชน์

ข. กำหนดให้กองทัพไทย โดย ขว.ทหาร เป็นหน่วยงานระดับยุทธการและอำนวยการ
ปฏิบัติงานด้านข่าวกรองป้องกันประเทศ ข่าวกรองเพื่อความมั่นคง และการต่อต้านข่าวกรอง รวมถึงงาน
วิเทศสัมพันธ์ของกองทัพไทย ร่วมกับหน่วยข่าวในกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ

ค. ให้ สนผ.กท. ขว.ทหาร ศรภ. ขว.เหล่าทัพ และ ขกท. ร่วมกันพิจารณากำหนด ทชส.
กลาง สนับสนุนการบูรณาการงานรวบรวมข่าวสาร และการจัดทำฐานข้อมูลข่าวกรองกลางของ กท. โดย
ให้ สนผ.กท. เป็นเจ้าภาพ

ระบบงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

ภารกิจด้านงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

คือการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาผลิตเป็นข่าวกรอง จากนั้นจึงส่งและกระจายข่าวให้กับผู้ใช้
ข่าว ซึ่งประกอบด้วยผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งใน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
กองบัญชาการกองทัพไทย เหล่าทัพ และหน่วยในประชาคมข่าวกรอง เพื่อนำไปใช้ประกอบการวางแผนการ
ดำเนินการ แผนการปฏิบัติการทางทหาร การเสริมสร้างอำนาจกำลังรบ งานวิเทศสัมพันธ์ และประกอบการ
ตัดสินใจในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติรูปแบบใหม่ซึ่งกองทัพมี
ภารกิจ ในการป้องกันปราบปราม สกัดกั้น ฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ ภัยคุกคามดังกล่าวมี
หลากหลายรูปแบบทั้งจากผู้เล่นที่เป็นรัฐ (State Actors) ผู้เล่นที่มีใช้รัฐ (Non State Actors) ทั้งที่มาจาก
ภายนอกและภายในประเทศ รวมถึงภัยคุกคามที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติที่มนุษย์มิได้กระทำ จำแนกได้ดังนี้

- ๑) การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๒) ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่กระทบเสถียรภาพรัฐบาล
- ๓) ปัญหาความแตกแยกของคนในชาติ
- ๔) การกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดน ซึ่งได้แก่ การกระทำผิด พ.ร.บ. ป่าไม้ ประมง
ศุลกากร การโจรกรรมรถยนต์
- ๕) การก่อการร้าย
- ๖) อาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง
โดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างชาติ การค้าอาวุธสงคราม
- ๗) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเล
- ๘) การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- ๙) โรคระบาด
- ๑๐) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ

การจัดหน่วยงานด้านการข่าวกรอง

กองทัพไทยมีหน่วยงานด้านการข่าวที่ดำเนินการด้านข่าวกรองเพื่อความมั่นคงหลายหน่วยงานทั้งในระดับ กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ ดังนี้

๑. ระดับกองบัญชาการกองทัพไทย ประกอบด้วย

๑.๑ กรมข่าวทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านการข่าว และการรักษาความปลอดภัย รวมทั้งประสานงานด้านการข่าวกับเหล่าทัพ มีเจ้ากรมข่าวทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๑.๒ ศูนย์รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านการข่าวกรองทางทหาร เพื่อความมั่นคงของประเทศ การรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี รัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญ การรักษาความปลอดภัยทางทหาร ทางการข่าวกรอง และทางการสื่อสาร รวมทั้งการดำเนินการฝึกศึกษาด้านการข่าวกรอง และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย มีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๑.๓ ฝ่ายการข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร (ฝขว.ศบท.๓) มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการข่าวทั้งปวงในขอบเขตของ ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย มี หัวหน้าฝ่ายการข่าว (เจ้ากรมข่าวทหาร) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒. ระดับเหล่าทัพ มีกรมข่าวเหล่าทัพ และฝ่ายการข่าวของศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพรับผิดชอบในการวางแผนอำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการข่าว และการรักษาความปลอดภัยทั้งปวงของแต่ละเหล่าทัพ โดยมีเจ้ากรมข่าวเหล่าทัพ/ หน.ฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ในแต่ละเหล่าทัพ/ ฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการ มีหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานข่าว ดังนี้

๒.๑ กองทัพบก มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวกรองทางการทหาร (ขกท.) หน่วยข่าวของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองทัพภาค กองทัพน้อย กองพล และ กองกำลังต่าง ๆ ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวมข่าว ผลิต และรายงานข่าวตามสายการรายงานไปยังกรมข่าวทหารบก หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ กองทัพเรือ มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวของกองเรือภาค หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และกองกำลังป้องกันชายแดน จันทบุรี - ตราด (กบช.จต.) ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวมข่าว ผลิต และรายงานตามสายการรายงานไปยัง กรมข่าวทหารเรือ หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ กองทัพอากาศ มีหน่วยข่าวที่ปฏิบัติงานข่าว ได้แก่ หน่วยข่าวของกองบินต่าง ๆ และ สถานีเรดาร์ของกรมควบคุมปฏิบัติการทางอากาศ ซึ่งหน่วยต่าง ๆ จะดำเนินการรวบรวม ผลิตและ

รายงานตามสายการรายงานไปยัง กรมข่าวทหารอากาศ หรือฝ่ายการข่าวศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทด้านการข่าว

การข่าวกรองกองทัพไทยมีบทบาทสำคัญต่อการกิจการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงของชาติและการกำหนดยุทธศาสตร์ทหาร รวมถึงการจัดการสถานการณ์วิกฤติเป็นอย่างมาก ซึ่งงานข่าวที่กองทัพไทยรับผิดชอบมีทั้ง ข่าวกรองยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ทั้งทางบก และทางทะเล บทบาทที่สำคัญมี ดังนี้

๑. ให้ข้อมูลข่าวสารขั้นต้นแก่ผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้ข่าวในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงทั้งในภาวะปกติ และไม่ปกติ โดยการผลิตและกระจายข่าวกรองตามห้วงเวลา และข่าวกรองเฉพาะกรณี

๒. ติดตามสถานการณ์ข่าวและความเคลื่อนไหวด้านความมั่นคง รวมถึงการประมาณการณ์ข่าวกรองในสถานการณ์ไม่ปกติ และสถานการณ์วิกฤติเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้ทันเวลา ซึ่งได้แก่ การติดตามและการรายงานสถานการณ์ข่าวสถานการณ์วิกฤติโดยใกล้ชิด การประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อการตกลงใจของผู้บังคับบัญชา

๓. วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์เพื่อรองรับภัยคุกคามในอนาคต

๔. บอกเหตุแจ้งเตือน เพื่อการป้องกัน และการเฝ้าระวังเหตุร้าย

๕. วิเคราะห์ภัยคุกคามในอนาคตเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ การเตรียมกำลังและการจัดกำลังการวางแผนการปฏิบัติทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ รวมถึงการเสริมสร้างอำนาจกำลังรบ

๖. จัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนการปฏิบัติ ได้แก่ การวิเคราะห์พื้นที่ปฏิบัติการ การเตรียมสนามรบด้านการข่าว การจัดทำบัญชีเป้าหมาย ทำเนียบกำลังรบฝ่ายตรงข้าม ซึ่งระบุขีดความสามารถ รวมถึงที่ตั้งการวางกำลังฝ่ายตรงข้าม วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ปัจจัยเกื้อกูลและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของฝ่ายตรงข้าม จุดศูนย์ดุลของฝ่ายตรงข้าม วิเคราะห์หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามและแนวโน้มที่ฝ่ายตรงข้ามจะกระทำ

๗. ดำเนินการต่อต้านข่าวกรอง เพื่อป้องกันข้อมูลฝ่ายเรารั่วไหล และป้องกันมิให้ฝ่ายตรงข้าม จารกรรม เข้าถึงข้อมูล ทำลาย เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือแสวงประโยชน์จากข้อมูลฝ่ายเราได้

๘. แลกเปลี่ยนข่าวกรองกับหน่วยในประชาคมข่าวกรองเพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

การดำเนินงานด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบัน ครอบคลุมทุกสาขาความมั่นคง โดยหน่วยข่าวของกองทัพต่างหน่วยต่างดำเนินการ ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมและรายงานสถานการณ์ข่าวสถานการณ์ปัจจุบัน (Current Intelligence) โดยรวบรวมจากแหล่งข่าวเปิด (Open Source

Intelligence : OSINT) ข่าวกรองบุคคล (Human Intelligence : HUMINT) และข่าวกรองทางสัญญาณ (Signal Intelligence : SIGINT) และ ข่าวกรองจากภาพ (Imagery Intelligence : IMINT) เป็นหลัก การดำเนินงานข่าวกรองความมั่นคงยังคงใช้วงรอบ ข่าวกรองในการดำเนินการ ดังนี้

การวางแผนรวบรวมข่าวสาร การวางแผนรวบรวมข่าวสารที่ผ่านมาเหล่าทัพแยกดำเนินการกันเอง ไม่มีการวางแผนรวบรวมข่าวสารร่วมกันทั้งสามเหล่าทัพ จนถึง ปี ๒๕๕๒ กรมข่าวทหารได้ดำเนินการจัดทำแผนรวบรวมข่าวสารของกองทัพไทยขึ้นโดยเชิญผู้แทนกรมข่าวเหล่าทัพและหน่วยข่าวที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ

การรวบรวมข่าว การรวบรวมข่าวกรองความมั่นคงในกองทัพไทยดำเนินการโดย หน่วยข่าวของเหล่าทัพ โดยใช้หน่วยปฏิบัติในพื้นที่ และเครื่องมือหาข่าวที่มีอยู่ของเหล่าทัพ ข่าวสารเหล่านี้ จะถูกส่งมาที่ กรมข่าวเหล่าทัพเป็นผู้รวบรวม ในส่วนของกองบัญชาการกองทัพไทย หน่วยปฏิบัติดำเนินการรวบรวมข่าวเพื่อความมั่นคง ได้แก่ ศูนย์รักษาความปลอดภัย และกองข่าวยุทธศาสตร์และกองข่าวความมั่นคง กรมข่าวทหาร

การดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร การดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร ในการบันทึก ประเมินค่า ตีความ จะดำเนินการโดยหน่วยข่าวในระดับปฏิบัติ และเมื่อข่าวสารถูกส่งมาที่กรมข่าวเหล่าทัพจะดำเนินการตีความอีกครั้งหนึ่งเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ในระดับยุทธการและยุทธศาสตร์

การกระจายข่าว การกระจายข่าวสารส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดทำเป็นเอกสารแจกจ่ายหน่วยตามบัญชีแจกจ่าย ร่วมกับการบรรยายสรุปสถานการณ์ประจำวัน โดยกรมข่าวเหล่าทัพ/ฝ่ายข่าว ศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ จะทำหน้าที่กระจายข่าวให้กับ ผู้บังคับบัญชาในเหล่าทัพ และหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ ในส่วนของกองบัญชาการกองทัพไทย การกระจายข่าวจะดำเนินการโดย กรมข่าวทหาร / ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร กระจายให้กับผู้บังคับบัญชาระดับสูงใน กองบัญชาการกองทัพไทย เหล่าทัพ และ สำนักงานปลัดกระทรวง กลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รวมถึงหน่วยในประชาคมข่าวกรอง ในรูปแบบของเอกสารผ่านทางระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ SMS และการบรรยายสรุปสถานการณ์ข่าว ในวาระการประชุมต่าง ๆ

ผลผลิตด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคง ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปเอกสาร และข้อมูลสารสนเทศตามที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว ผลผลิตดังกล่าว ได้แก่

- สรุปข่าวกรองตามช่วงเวลา (ประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน) เป็นการรายงานเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
- เอกสารประเมินภัยคุกคามในระยะเวลา ๖ เดือน หรือ ๑ ปี
- เอกสารเฉพาะกรณี / บทวิเคราะห์ข่าวเฉพาะกรณี หรือตามที่มีเหตุการณ์หรือความเคลื่อนไหวที่สำคัญ
- เอกสารสรุปสถานการณ์/แนวโน้ม เฉพาะเรื่อง
- ข่าวด่วน / ข่าวสั้น ผ่าน SMS

- เอกสารสรุปสถานการณ์ข่าวในห้วงเวลา สำหรับแจกจ่ายในวาระการประชุมต่าง ๆ
- บรรยายสรุปสถานการณ์ ข่าวประจำวัน / สัปดาห์
- เอกสารที่แจ้งการวางกำลังยุทธโศปกรณ์ฝ่ายตรงข้าม

ความต้องการของผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้ข่าว

ภัยคุกคามความมั่นคงในปัจจุบันมีความหลากหลายทำให้ความต้องการของผู้ใช้ข่าวมีความหลากหลายตามไปด้วยกล่าวคือในอดีตภัยคุกคามความมั่นคงส่วนใหญ่เป็นภัยคุกคามที่มาจากภายนอกประเทศที่เกิดจากการรุกรานด้วยกำลังทหารของประเทศที่มีระบอบการปกครองที่แตกต่าง ข่าวกรองทางทหารส่วนใหญ่จึงอยู่ในรูปของข่าวกรองเพื่อการป้องกันประเทศ ข่าวความเคลื่อนไหวของกำลังฝ่ายตรงข้าม และข่าวกรองการรบ ในปัจจุบัน ภัยคุกคามได้เปลี่ยนรูปแบบไปในหลายมิติ และกองทัพมีบทบาทด้านความมั่นคงเพิ่มมากขึ้นตามภัยคุกคามที่เปลี่ยนไป จึงทำให้ความต้องการด้านการข่าวกรองของผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้ข่าวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต

ผู้บังคับบัญชาต้องการข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ มีรายละเอียดเชิงลึกในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมือง การทหาร หรือข่าวความมั่นคงในสาขาอื่น ๆ รวมถึงต้องการทราบรายละเอียดที่มากกว่า และลึกกว่าการรายงานข่าวของสื่อมวลชนซึ่งปกติสื่อมวลชนเหล่านี้มีขีดความสามารถในการเข้าถึงเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ด้วยเวลาอันรวดเร็ว ฉับไวและสามารถเข้าถึงทุกสภาพภูมิประเทศ และสามารถวิเคราะห์ทุกสถานการณ์หรือนำผู้เชี่ยวชาญทุกสาขา มาวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำมีความเป็นมืออาชีพ นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชายังต้องการให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในเชิงประยุกต์ วิเคราะห์เปรียบเทียบ และในรูปของการนำเสนอด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ที่อ้างอิงกับระบบภูมิสารสนเทศ มากกว่าการรายงานด้วยคำบรรยายแบบร้อยแก้วในแบบเดิม

ข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ที่ผู้บังคับบัญชาต้องการมิใช่แค่การรายงานสถานการณ์โลกหรือการรายงานสถานการณ์ในภูมิภาคที่คัดลอกมาจากสื่อมวลชนต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีการวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ ที่สามารถนำไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินนโยบายด้านการทหารกับมิตรประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข่าวกรองในระดับยุทธการและยุทธวิธี ยังมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการตกลงใจของผู้บังคับบัญชาไม่ด้อยไปกว่าข่าวกรองยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำเป็นต้องใช้ข่าวกรองดังกล่าวในการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤติ ที่มักเกิดขึ้นโดยมิได้มีการคาดการณ์ล่วงหน้ามาก่อน นอกจากนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์ ในการแก้ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังจำเป็นต้องใช้ข่าวกรองในระดับยุทธการและยุทธวิธี และข่าวบอกเหตุแจ้งเตือนเพื่อใช้ในการวางแผนเผชิญสถานการณ์ตามห้วงเวลาที่คาดว่าจะเกิดเหตุการณ์ความรุนแรง

ในส่วนของผู้ใช้ข่าวที่เป็นหน่วยในระดับปฏิบัติต้องการข่าวประเภทบอกเหตุแจ้งเตือนที่มีความแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนป้องกันการก่อเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข่าวกรองบุคคลเชิงลึกที่ระบุถึงพฤติกรรมและข้อมูลส่วนบุคคลของบรรดาสมาชิก แกนนำ และเครือข่ายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ กลุ่มก่อการร้าย และกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงความต้องการในการตรวจสอบข่าวสารและการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่รวดเร็ว ฉับไว และลดงานด้านธุรการและงานเอกสารในการขอความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ ก่อนที่จะดำเนินการตรวจสอบข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน หน่วยปฏิบัติจึงมีความจำเป็นต้องใช้ข่าวกรองระดับยุทธวิธีเพื่อการวางแผนการปฏิบัติและการเตรียมกำลังเพื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤติ หรือข่าวกรองที่สามารถตอบสนองภารกิจของหน่วยได้นั้นเอง ซึ่งความต้องการข่าวสารของผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้อาจแจกแจงได้ ดังนี้

๑. ข่าวกรองเพื่อประกอบการวางแผนทางทหารเพื่อการป้องกันประเทศ ประกอบด้วย

- ๑.๑ ข้อมูลทั่วไปประเทศรอบบ้าน
- ๑.๒ ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ
- ๑.๓ การประเมินสถานะแวดล้อมด้านการป้องกันประเทศ
- ๑.๔ ทำเนียบกำลังรบ
- ๑.๕ ซีดความสามารถกำลังรบฝ่ายตรงข้าม
- ๑.๖ ที่ตั้งการวางกำลังฝ่ายตรงข้าม
- ๑.๗ ข้อมูลเป้าหมายทางทหาร
- ๑.๘ ความเคลื่อนไหวของกำลังฝ่ายตรงข้าม

๒. ข่าวกรองที่ใช้ในภารกิจการรักษาความมั่นคงภายใน ประกอบด้วย ข่าวกรองที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

๒.๑ การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (ใน ๓ จขต.) ได้แก่ พื้นที่ปฏิบัติการ องค์กรนำ แกนนำ แนวร่วม สมาชิก เครือข่าย เจตนากรรม ยุทธวิธีผู้ก่อความไม่สงบ เส้นทางการเงิน การสนับสนุน และมวลชน

๒.๒ ความปรองดองของคนในชาติ/ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมือง แกนนำ ประวัตินำ เจตนากรรม/วัตถุประสงค์ของกลุ่ม แนวทาง/ประเด็นการเคลื่อนไหว ความเชื่อมโยงกับกลุ่มการเมือง/พรรคการเมือง/กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ เครือข่าย แนวร่วม มวลชน พื้นที่อิทธิพล ความเคลื่อนไหวที่สำคัญ ฯลฯ

๒.๓ การค้ายาเสพติด ได้แก่ เครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด เส้นทางและช่องทางการลำเลียง วิธีการแหล่งผลิต สถิติการจับกุม ประเภทยาเสพติด พื้นที่อิทธิพล พื้นที่สนใจ ฯลฯ

๒.๔ การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ได้แก่ เครือข่าย พฤติกรรม/วิธีการ เส้นทาง สถิติการจับกุม ข้อมูลพื้นที่

๒.๕ อาชญากรรมหรือการกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดน ได้แก่ การรายงานเหตุการณ์ สติติการจับกุม ข่าวกองข้อมูลประวัติอาชญากรรม

๒.๖ การก่อการร้าย ได้แก่ เครือข่าย องค์กรนำ ชีตความสามารถ ยุทธวิธี การปฏิบัติ การแจ้ง เตือนการก่อเหตุ ฯลฯ

๒.๗ อาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ เครือข่าย องค์กรนำ ข้อมูลประวัติบุคคล วิธีการ สติติ ความเชื่อมโยง

๒.๘ การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้แก่ พื้นที่ที่เป็นแหล่ง ผลประโยชน์ของชาติ ความขัดแย้ง คู่กรณี ชีตความสามารถของคู่กรณี ฯลฯ

๒.๙ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ได้แก่ ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข้อมูลพื้นที่ ปฏิบัติการที่ได้รับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือเฝ้าระวังและเตือนภัย (Measurement and Instrumentation Intelligence : MAINT)

สรุปปัญหาในการดำเนินงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

จากการตรวจสอบการดำเนินงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบันพบว่า ยังมี ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขหลายประการ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง ได้แก่

- ข้อมูลข่าวสารยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้ข่าวได้
- ยังไม่สามารถบอกเหตุแจ้งเตือนได้ทันเวลา
- คุณภาพของข่าวยังไม่สามารถนำไปสู่การตกลงใจของผู้บังคับบัญชาได้
- เกิดความซ้ำซ้อน
- ไม่มีเอกภาพ
- การตรวจสอบข้อมูลยังกระทำได้อย่างจำกัด ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว

ฉับไวและมีประสิทธิภาพ

- ขาดข้อมูลเชิงลึก
- การวิเคราะห์ข่าวยังไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นมืออาชีพ

ปัญหาดังกล่าวอาจจัดกลุ่มของปัญหาและสาเหตุได้ ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงโครงสร้าง

๑.๑ ระบบงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบันมีการจัดและการปฏิบัติที่ไม่เป็นเอกภาพและไม่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน การจัดองค์กรแบบแยกการโดย ขว.ทหาร และ ขว.เหล่าทัพ ต่างมีภารกิจและการจัดองค์กรที่เป็นของตนเอง และต่างกำหนดนโยบายของตนเอง และปฏิบัติภารกิจใน กรอบความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อสนับสนุนผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานผู้ใช้ข่าวภายในเหล่าทัพเอง กล่าวคือ การจัดองค์กรของ ขว.ทหาร มุ่งสนับสนุน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และหน่วยงานใน

กองบัญชาการกองทัพไทย ส่วนกรมข่าวเหล่าทัพ มุ่งสนับสนุนผู้บัญชาการเหล่าทัพ และหน่วยงานในเหล่าทัพของตนเอง ระดับของข่าวสารที่ดำเนินการก็เป็นข่าวในระดับเดียวกัน จึงเกิดการซ้ำซ้อนของข่าวในระดับยุทธการและยุทธศาสตร์ จะมีเพียงข่าวในระดับยุทธวิธีเท่านั้นที่ ขว.ทหาร ได้รับการสนับสนุนจากเหล่าทัพ

๑.๒ การจัดองค์กรหรือการจัดหน่วยข่าว ในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ ที่มีใช้ภัยคุกคามทางทหารจากภายนอกประเทศ กล่าวคือการจัดโครงสร้างภายในองค์กรข่าวของกองทัพส่วนใหญ่จะจัดโดยใช้วงรอบข่าวกรองมาเป็นพื้นฐานในการจัดหน่วย หรือในบางองค์กรจัดหน่วยข่าวตามพื้นที่ เช่น พื้นที่รับผิดชอบภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในแต่ละพื้นที่จะรวบรวมข่าวกรองความมั่นคงทุกประเภทตามพื้นที่ที่หน่วยข่าวรับผิดชอบ มีการบูรณาการงานข่าวแต่ละประเภทของทุกพื้นที่เข้าด้วยกันผู้ใช้ข่าวต้องดำเนินการเอง ทำให้การวิเคราะห์สถานการณ์ในภาพรวม กระทำได้ยาก

๑.๓ หน่วยข่าวในกองทัพยังมีได้แบ่งระดับการดำเนินการด้านการข่าวอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น ขว.ทหาร ซึ่งเป็นหน่วยในระดับยุทธการ และยุทธศาสตร์ แต่ยังคงดำเนินการด้านการข่าวในระดับยุทธวิธีเพื่อสนองตอบ ตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา ทั้งที่ไม่มีหน่วยปฏิบัติในระดับยุทธวิธี ในสายการบังคับบัญชา เป็นต้น

๒. ปัญหาการบริหารจัดการ

๒.๑ ปัญหาการดำเนินการตามวงรอบข่าวกรองเกิดปัญหาข้อขัดข้องในทุกขั้นตอน การวางแผนรวบรวมข่าวสารส่วนใหญ่มิได้พัฒนาแผนรวบรวมข่าวสารตามภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการกำหนดหน่วยที่รับผิดชอบในการรวบรวมไม่เหมาะสมกับภารกิจและขีดความสามารถของหน่วย ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดการวางแผนรวบรวมข่าวสารร่วมกันระหว่าง กรมข่าวทหาร และกรมข่าวเหล่าทัพ ในส่วนของการรวบรวมข่าวสาร เนื่องจากภัยคุกคามที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอาจทำให้การรวบรวมข่าวสารยากลำบากขึ้น ดังนั้นแหล่งข่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งการสร้างแหล่งข่าวที่ไว้วางใจได้ ไม่สามารถสร้างขึ้นด้วยระยะเวลาอันสั้น ทำให้งานข่าวกรองเชิงลึกยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการผู้ใช้ข่าวได้ การดำเนินการวิธีต่อข่าวสารยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ขาดการประสานงานและแลกเปลี่ยนข่าวในทุกระดับ

๒.๒ การขาดแคลนเครื่องมือรวบรวมข่าวที่ทันสมัยของหน่วยข่าวแต่ละระดับซึ่งเป็นผลมาจากงบประมาณที่จำกัดทำให้หน่วยข่าวไม่มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการหาข่าวเพื่อตอบสนองภารกิจ

๒.๓ ปัจจุบัน กรมข่าวทหาร และกรมข่าวเหล่าทัพ ต้องปฏิบัติงานในอีกหน้าที่หนึ่งคือ เป็นฝ่ายข่าวของศูนย์บัญชาการทางทหาร และฝ่ายข่าวของศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ ในขณะที่กำลังพลมิได้เพิ่มขึ้นยังคงใช้กำลังพลในกรมข่าวทหาร และกรมข่าวเหล่าทัพปฏิบัติงาน ๒ หน้าที่ในเวลาเดียวกันทำให้เกิดภาระงานมาก และผลผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ลำช้า ไม่ทันเวลา

๒.๔ การขาดความเข้าใจในงานข่าวระหว่างผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการและหน่วยข่าวในระดับปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชามักให้ความสนใจต่อข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือ สถานการณ์ปัจจุบัน (Current Intelligence) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาล มากกว่ารายงานประมาณการณ์ข่าวกรองในเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากผู้ใช้ข่าวระดับนโยบายเผชิญปัญหาความมั่นคงเฉพาะหน้ามากมายที่ต้องเร่งแก้ไขจึงทำให้มุ่งเน้นความสนใจที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นผลให้มีความต้องการข่าวสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าข่าวเชิงยุทธศาสตร์ ด้วยเหตุนี้การกำหนดความต้องการข่าวสารของผู้ใช้ข่าวในระดับนโยบายไปยังหน่วยปฏิบัติจึงเน้นเฉพาะเรื่องเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึง ภารกิจความรับผิดชอบ ชีตความสามารถ และข้อจำกัดของหน่วยข่าว

๒.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการข่าว หน่วยงานด้านการข่าวของกองทัพมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้มาตรฐานของเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน ไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ เป็นอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลอัตโนมัติ ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลของตนเอง และฐานข้อมูลกลางที่หน่วยข่าวในประชาคมข่าวกรองที่สามารถเข้ามาสืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล หรือตรวจสอบข้อมูลที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยไม่ต้องไปเสียเวลาในการตรวจสอบ หรือรวบรวมข่าวสารใหม่ แต่ในการบูรณาการยังติดขัดในเรื่องของ นโยบาย และระเบียบการรักษาความปลอดภัยข้อมูลที่มีชั้นความลับ จึงทำให้การบูรณาการข่าวแบบอัตโนมัติ ยังไม่เป็นรูปธรรม

๒.๖ วัฒนธรรมองค์กร การรายงานข่าวกรองของทุกหน่วยข่าวมักจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงโดยตรงโดยไม่ผ่านการกลั่นกรองก่อนจากฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบทำให้ฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบไม่สามารถตรวจสอบและเพิ่มเติมข้อมูลให้ครบถ้วน เป็นผลให้ ผู้บังคับบัญชาได้รับข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก เกิดปัญหาข่าวสารท่วมท้นแต่ขาดข้อมูลและองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ต้องนำเสนอข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบก่อน ทำให้การกระจายข่าวไปสู่ผู้ใช้ข่าวล่าช้า บางครั้งข่าวบอกเหตุแจ้งเตือนไปถึงผู้ปฏิบัติไม่ทันเวลา ไม่ทันการณ์ ไม่สามารถนำข่าวกรองไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนหรือเตรียมการปฏิบัติได้ทันเวลา นอกจากนี้ การตรวจสอบข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยยังดำเนินไปในแบบดั้งเดิม (Traditional) กล่าวคือการประสานขอตรวจสอบข่าวสารต้องได้รับความเห็นชอบของผู้บังคับบัญชาของหน่วยข่าวนั้น ๆ ก่อนยกเว้นกรณีที่หัวหน้าหน่วยมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่ีระหว่างกัน อาจลดขั้นตอนการขอความเห็นชอบของหัวหน้าหน่วยได้

๓. ปัญหากำลังพล นับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญสำหรับทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวในกองทัพไทยปัญหาหลักคืออัตรากำลังพลของหน่วยไม่สัมพันธ์กับภารกิจและขนาดของพื้นที่รับผิดชอบ กำลังพลไม่เพียงพอ และขาดผู้เชี่ยวชาญซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

๓.๑ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและเชี่ยวชาญด้านงานข่าวในลักษณะผู้ชำนาญเฉพาะทางที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข่าวโดยตรงทำให้งานข่าวในปัจจุบันขาดการวิเคราะห์เชิงลึกส่งผลให้ไม่สามารถแจ้งเตือนและวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างเที่ยงตรง แม่นยำ

๓.๒ การบรรจุกำลังพลที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับความต้องการของหน่วย ส่งผลให้งานไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๓.๓ กำลังพลสายงานข่าวที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันไม่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้าน การข่าว รวมถึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๓.๔ กำลังพลขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อเนื่องในสายงานข่าว เนื่องจากผลตอบแทนในการปฏิบัติ หน้าที่และขาดความเจริญก้าวหน้าในสายงาน

สภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อระบบงานข่าวกรองความมั่นคงของกองทัพไทย

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันแตกต่างไปจากในอดีตหลายประการ กล่าวคือ ๑) ภัยคุกคามมีหลายรูปแบบและมีความเชื่อมโยงกัน ส่วนในอดีตภัยคุกคามมีเพียงลัทธิคอมมิวนิสต์ และการรุกรานจากกำลังต่างชาติของประเทศเพื่อนบ้าน ๒) ภัยคุกคามในปัจจุบันมีผลกระทบต่อความมั่นคงในวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของคนและสังคม ส่วนในอดีตเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐ ๓) ประเทศต่าง ๆ มีระบบความร่วมมือเฉพาะกิจ แปรเปลี่ยนไปตามผลประโยชน์ของชาติและของกลุ่ม มิใช่พันธมิตรถาวรเช่นในอดีต ๔) ระบบสหประชาชาติเป็นศูนย์กลางจัดการความขัดแย้งและมีความเป็นภูมิภาคนิยมมากขึ้น ๕) การขยายตัวของสงครามมีขอบเขตจำกัด ๖) ลัทธิการก่อการร้ายและความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เป็นภัยคุกคามที่รุนแรง ๗) ปัจจุบันการรักษาเขตแดนไม่สามารถป้องกันการสูญเสียชีวิตของประชาชนได้ แต่ในอดีตการรักษาเขตแดนคือการรักษาอธิปไตยของชาติ

ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงในปัจจุบันและในห้วงเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า เกิดจากปัจจัย ๓ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในประเทศ เช่น ปัญหาความขัดแย้งของคนในชาติ ปัญหาคอร์รัปชัน การแพร่ระบาดของยาเสพติด การใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมและการทุจริตของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ปัจจัยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ปัญหาอาชญากรรมชายแดน ปัญหาการค้าผิดกฎหมายตามแนวชายแดน ปัญหาแรงงานต่างชาติและผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และปัจจัยข้ามชาติและการเปลี่ยนแปลงระดับสากล เช่น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายสากล เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะปัญหาความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติทางทหาร และระบบงานข่าวกรองของกองทัพไทย ดังนี้

๑. ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยเป็นปัญหาที่เกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความแตกต่างทางความคิด การแตกต่างทางสังคม ความไม่เป็นธรรมในสังคม การทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เกิดจากความยากจนและปัญหาปากท้อง และมีการนำไปขยายผลเพื่อผลทางการเมือง กลายเป็นความขัดแย้งในรูปแบบต่าง ๆ มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย มีการเดินขบวนชุมนุมประท้วงรัฐบาลอย่างยืดเยื้อ ละเมิดสิทธิผู้อื่น รวมถึงการใช้ความรุนแรงเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลปฏิบัติตามที่กลุ่มผู้ชุมนุมต้องการ บุกรุกสถานที่ราชการ ลามไปถึงการใช้ความรุนแรง และอาวุธ คาดการณ์กันว่าภายใน ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยยังคงเผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยเนื่องจากเป็นปัญหาพื้นฐานที่มีรากเหง้ามายาวนาน เช่นเดียวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้และนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น

๒. ปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้¹ ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งยกระดับความรุนแรงขึ้นนับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปล้นอาวุธ

¹ สุรชาติ บำรุงสุข, “การก่อความไม่สงบในภาคใต้ของไทย”, จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๑๐ (กันยายน ๒๕๔๘)

ปีของ กองพันพัฒนาที่ ๔ เมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบันเหตุการณ์ความรุนแรงยังคงดำเนินต่อไปโดยกลุ่มก่อความไม่สงบได้นำเอาวิธีการก่อการร้ายมาใช้เป็นยุทธวิธีในการต่อต้านอำนาจรัฐ สร้างความหวาดกลัวต่อประชาชน รวมทั้งเรียกร้องความสนใจจากประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อให้เข้ามาแทรกแซง สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังทำลายระบบเศรษฐกิจของจังหวัดภาคใต้โดยสิ้นเชิง รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจนถึงปัจจุบันนับแสนล้านบาทในการแก้ปัญหา และยังไม่มีความยุติ

คาดการณ์กันว่าภายในระยะเวลา ๕-๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป เนื่องจากปัญหาดังกล่าวมีรากเหง้าของปัญหามาจากหลายมิติ ซับซ้อนและฝังรากลึกมานานต้องใช้เวลาในการแก้ไข การดำเนินการภาครัฐไม่ว่าจะเป็นการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือการสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ด้วยการยึดหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน การติดต่อทางความคิดให้ประชาชนรู้เท่าทันสถานการณ์ไม่ตกเป็นเครื่องมือหรือแนวร่วมกลุ่ม ก่อความไม่สงบ รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงระบบการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวจะทวีความซับซ้อนและแก้ไขได้ยากขึ้นหากกลุ่ม ก่อการร้ายในภูมิภาครวมถึงประเทศเพื่อนบ้านให้การสนับสนุน

๓. ปัญหายาเสพติด² เป็นปัญหาสังคมที่มีผลกระทบรุนแรงต่อความมั่นคงของชาติ ปัญหานี้ได้ขยายวงกว้างไปสู่ประชาชนหลายกลุ่มโดยเฉพาะเยาวชน โดยมีสาเหตุหลักมาจากความอ่อนแอของครอบครัวและสังคม การว่างงาน ความยากจน และขาดโอกาสในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ การทุจริตประพฤติกุศลของข้าราชการและนักการเมืองบางส่วน อิทธิพลมืดในสังคม การบังคับใช้กฎหมายที่มีจุดอ่อน และสาเหตุของปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ปัญหาเสพติดจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของคนในชาติ ซึ่งถือเป็นการบ่อนทำลายกำลังอำนาจของชาติ ด้านสังคมอย่างรุนแรงนอกจากนี้ยังเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมและการกระทำผิดอื่น ๆ ด้วย

การผลิตยาเสพติดประมาณร้อยละ ๙๐ อยู่ในเขตประเทศเพื่อนบ้านทางตะวันตก ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่มีกำลังการผลิตอย่างไม่จำกัด ทั้งการผลิตหัวเชื้อและอัดเม็ด ส่วนหนึ่งผลิตโดยชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน สำหรับสารเคมีหลักที่ใช้ในการผลิตนำเข้ามาจากประเทศจีนและอินเดีย

การลำเลียงและการนำเข้ายาเสพติดใช้ช่องทางตามแนวชายแดนและจุดผ่านแดนทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายประมาณ ๒๒๖ ช่องทาง หรือลำเลียงผ่านประเทศพม่าและทะเลอันดามัน กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับกำลัการลำเลียงและการนำเข้ายาเสพติด ได้แก่ บุคคลพื้นที่สูงที่ไม่มีอาชีพรวมทั้งขบวนการเครือข่ายการค้ายาเสพติดทั้งเครือข่ายภายในประเทศและเครือข่ายข้ามชาติ จากการที่เจ้าหน้าที่สกัดกั้นและปราบปรามการผลิตและนำเข้า ยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนืออย่างเข้มงวด ทำให้กลุ่มผู้ผลิตย้ายโรงงานผลิตถอยร่นจากชายแดนลึกเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้าน บางส่วนย้ายโรงงานมาตั้ง

² สุรชาติ บำรุงสุข, “ ภูมิรัฐศาสตร์ของความมั่นคงไทย ”, จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๑๑ (ธันวาคม ๒๕๔๕), หน้า ๓๐

ในพื้นที่ประเทศลาวและมีการเปลี่ยนเส้นทางการลำเลียงมาจากชายแดนลาวโดยใช้แม่น้ำโขงเป็นเส้นทางหลักในการลำเลียง รวมทั้งเส้นทางด้านตะวันตกตอนกลางและชายฝั่งทะเลอันดามันมากขึ้น

แม้ว่าการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะมีประสิทธิภาพทำให้สามารถตรวจจับยาเสพติดหลายชนิดได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่ส่งผลให้ปริมาณยาเสพติดในประเทศลดลงเนื่องจากทั้งผู้ผลิต ผู้ขายและผู้เสพยังหาวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมตลอดเวลา ปัญหายาเสพติดจึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือแก้ไขอย่างจริงจัง

๔. ปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย³ ปัญหาแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นผลให้เกิดความต้องการแรงงานราคาถูกจึงทำให้ แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านพากันหลั่งไหลหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยเพื่อมาหางานทำและแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีแรงงานต่างชาติที่หลบหนีเข้ามาทำงานในประเทศไทยราว ๑ ล้านคน ในจำนวนนี้ร้อยละ ๘๐-๙๐ เป็นแรงงานสัญชาติพม่า ที่เหลือเป็นลาวและกัมพูชา และสถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แรงงานต่างชาติเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หลายประการ โรงพยาบาลของรัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการให้บริการแก่บุคคลเหล่านี้ ปัญหาสังคม เช่น เด็กเร่ร่อน และได้แก่ การก่อก่ออาชญากรรมและการละเมิดกฎหมาย ปัญหาด้านสุขอนามัยและการกลับมาแพร่ระบาดของโรคที่เคยควบคุมได้ เช่น โรคเท้าช้างและมาเลเรีย การแพร่ระบาดของโรคร้าย เช่น โรคเอดส์ บุคคลไร้สัญชาติ ในระยะยาวปัญหาที่จะตามมา ได้แก่ การตั้งรกราก การเรียกร้องสิทธิและสถานะต่าง ๆ การเกิดชุมชนคนต่างด้าว ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ซึ่งนานวันปัญหาจะยิ่งซับซ้อนและยากต่อการแก้ไข

๕. ปัญหาการก่อการร้าย⁴ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อประเทศต่าง ๆ และเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สำหรับประเทศไทยแม้มิใช่เป้าหมายโดยตรงของกลุ่มก่อการร้าย แต่ก็มีผลประโยชน์ของประเทศตะวันตกซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายอยู่ในประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดการก่อการร้ายและที่ผ่านมาได้เคยเกิดเหตุการณ์การก่อการร้ายในประเทศไทยมาแล้วรวม หลายครั้ง แม้ว่าการก่อการร้ายจะมีได้เป็นภัยคุกคามเฉพาะหน้าของไทยในปัจจุบัน แต่กลุ่มก่อการร้ายอาจใช้ไทยเป็นแหล่งพักพิงหรือแหล่งซ่อนสมุหการต่อต้านการก่อการร้ายของไทยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ในอดีตกลุ่มก่อการร้ายมักใช้วิธีการ ก่อวินาศกรรม สังหารบุคคลผู้บริสุทธิ์ ปล้นยึดอากาศยาน จับตัวประกันและยึดสถานที่สำคัญ แต่จากเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นสิ่งยืนยันว่าการก่อการร้ายในอนาคตจะมีความรุนแรงมากขึ้น และอาจมีการนำอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมาใช้ในการก่อการร้ายด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสูญเสียและเสียหายในวงกว้าง ทั้งชีวิต และทรัพย์สิน รวมถึงระบบเศรษฐกิจ และขวัญและกำลังใจของประชาชน

³ Ibid. p.31.

⁴ สุรชาติ บำรุงสุข, “ การก่อการร้ายร่วมสมัย ”, จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ ๑ (ธันวาคม ๒๕๔๕)

๖. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ⁵ เป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงทั่วโลกโดยมีปัจจัยจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและกระแสโลกาภิวัตน์เป็นตัวเร่งให้เกิดการขยายตัวของอาชญากรรมหลายประเภท ประกอบกับปัจจุบันอาชญากรรมมีการร่วมมือกันในลักษณะพันธมิตรข้ามชาติ รวมถึงการแสวงประโยชน์จากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้การก่ออาชญากรรมกระทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

สำหรับอาชญากรรมข้ามชาติที่พบในประเทศไทยได้แก่ การค้ามนุษย์ การฟอกเงิน ธนบัตรปลอม การจัดทำหนังสือเดินทางปลอม การโอนเงินนอกระบบ การจัดหาอาวุธ การผลิตและใช้บัตรเครดิตปลอม ทั้งนี้ประเทศไทยประเทศหนึ่งเพียงลำพังไม่สามารถดำเนินการหรือตอบโต้ภัยนี้ได้ตามลำพัง การดำเนินการที่สามารถหวังผลได้อย่างเป็นรูปธรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการข่าวกรองที่ดี

๗. ปัญหาอาชญากรรมบริเวณชายแดน⁶ จากการศึกษาประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ๔ ประเทศ เป็นระยะทางยาวหลายพันกิโลเมตรและสภาพพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีช่องทางธรรมชาติและจุดผ่านแดนมากมาย ประกอบกับกำลังเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการตรวจตรา ฝักระวัง มีจำนวนจำกัดทำให้เอื้ออำนวยต่อการค้าผิดกฎหมายและการกระทำผิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การลักลอบนำรถยนต์และจักรยานยนต์ที่ถูกโจรกรรมมาไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน การลักลอบค้าสินค้าผิดกฎหมายและอาวุธสงคราม การตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบนำไม้เถื่อนเข้ามาในประเทศ การค้ามนุษย์และแรงงานต่างชาติ การผลิตสินค้าผิดกฎหมายในประเทศเพื่อนบ้านและลักลอบนำเข้าประเทศ ซึ่งปัญหาอาชญากรรมบริเวณชายแดนเหล่านี้สร้างความสูญเสียแก่ระบบเศรษฐกิจของชาติเป็นอย่างมาก

๘.. ปัญหาเส้นเขตแดน⁷ เนื่องจากประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถึง ๔ ประเทศ เป็นระยะทางหลายพันกิโลเมตรและมีการกำหนดแนวเส้นเขตแดนระหว่างประเทศโดยใช้พรมแดนทางธรรมชาติเป็นหลัก ได้แก่ แนวสันเขาหรือสันปันน้ำ และร่องน้ำลึก ปัญหาเขตแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเกิดจากสาเหตุ ๓ ประการคือ ๑) เกิดจากแนวเส้นเขตแดนธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา หรือถูกทำลาย ดัดแปลงโดยการกระทำของมนุษย์ ๒) เกิดจากการใช้แผนที่อ้างอิงคนละฉบับ ๓) หลักเขตแดนสูญหายในพื้นที่ที่มีได้อาศัยเขตแดนทางธรรมชาติ

ปัญหาเขตแดนเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งเพราะเกี่ยวข้องกับอธิปไตยและดินแดนของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ในบางจุดยังมีความเชื่อมโยงถึงการอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ทางทะเลจนเป็นเหตุให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลขึ้นซึ่งกรณีดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อ การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่อ้างสิทธิ์ด้วย

⁵ สุรชาติ บำรุงสุข, op.cit., p.30

⁶ Ibid. p.18.

⁷ Ibid., p. 22-24.

บทที่ ๔

การพัฒนาระบบงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

กล่าวนำ

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุของปัญหาโดยจะนำเอาประเด็นปัญหา การดำเนินงานด้านการข่าวของกองทัพไทยที่กล่าวในบทที่ ๒ มาทำการศึกษา วิเคราะห์ ร่วมกับ หลักการและแนวคิดต่าง ๆ รวมถึงการจัดหน่วยข่าวทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวทางในการ พัฒนางานข่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยต่อไป

วิเคราะห์การพัฒนาระบบข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

จากการศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานข่าวกรองความมั่นคงของกองทัพไทยพบว่ามี ปัญหาหลายประการที่ทำให้การดำเนินการข่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองภารกิจด้านความมั่นคงได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลา ซึ่งสามารถจำแนกเป็น ปัญหาหลัก ๆ ได้ ๓ ประการ คือ

๑. ปัญหาเชิงโครงสร้าง
๒. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ
๓. ปัญหาด้านกำลังพล

ซึ่งใน ๓ ประเด็นที่กล่าวมาแล้วจะได้วิเคราะห์ในรายละเอียดเพื่อให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ เกิดเป็นปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

๑. ปัญหาเชิงโครงสร้างระบบงานข่าวเพื่อความมั่นคง

ปัญหาเชิงโครงสร้างระบบงานข่าวเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยมีสาเหตุมาจาก ๑) โครงสร้างระบบงานข่าวความมั่นคงของกองทัพไทยในปัจจุบันยังไม่มี ความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป และ ๒) การจัดองค์กรไม่เป็นเอกภาพ ๓) วัฒนธรรม องค์กร ซึ่งในแต่ละประเด็นปัญหาจะได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสาเหตุของแต่ละปัญหาดังต่อไปนี้

๑.๑ เดิมโครงสร้างการจัดของหน่วยงานข่าวเป็นโครงสร้างการจัดที่รองรับภัยคุกคามในอดีตในยุคสงครามเย็นที่มีการต่อสู้ที่เกิดจากความแตกต่างทางความคิดหรือลัทธิคอมมิวนิสต์ ภัยคุกคามมาจากกำลังทหารต่างชาติที่มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ งานด้านการข่าว

จึงเน้นข่าวกรองเพื่อการป้องกันประเทศที่เกิดจากภัยคุกคามภายนอกประเทศเป็นหลัก โครงสร้างการจัดและภารกิจจึงเป็นไปเพื่อให้ได้ผลผลิตในการตอบสนองงานข่าวเพื่อการป้องกันประเทศ ซึ่งได้แก่ ข่าวกรองทำเนียบกำลังรบประเทศรอบบ้าน ความเคลื่อนไหวทางทหารของกองทัพประเทศรอบบ้าน ที่ตั้งการวางกำลังของฝ่ายตรงข้าม สำหรับการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงภายในประเทศ ในยุคนั้น มุ่งเน้นเรื่องการเมืองภายในประเทศและความเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มที่ฝักใฝ่การปกครอง ลัทธิคอมมิวนิสต์ การจัดองค์กรข่าวกรองจะใช้วงรอบข่าวกรองมาเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดองค์กร ตัวอย่างเช่นการจัดองค์กรของกองข่าว กรมข่าวทหารในอดีตจะประกอบด้วย แผนกรวบรวมและกระจายข่าว และแผนกวิเคราะห์และผลิตข่าวกรอง ในส่วนของบุคลากรที่บรรจุเข้ามาปฏิบัติงาน ในยุคนั้นยังมิได้กำหนดคุณสมบัติที่ตรงกับความต้องการในปัจจุบัน นอกจากนี้การฝึกอบรมบุคลากรด้านข่าวของกองทัพก็มิได้มีการพัฒนาหลักสูตรตามภัยคุกคามในปัจจุบัน แต่ยังคงมีการเรียนการสอนในแบบเดิม ๆ

ปัจจุบันแม้ว่าจะมี พ.ร.บ. การปรับโครงสร้างการบริหารราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ และหน่วยต่าง ๆ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างไปบ้างแล้ว แต่เมื่อพิจารณาการปรับโครงสร้างองค์กรสายงานข่าวกรองจะเห็นว่ามีเพียงการปรับเปลี่ยนชื่อแผนก ชื่อกอง ยุบกองบางกองที่ไม่มีภารกิจหรือภารกิจไม่ทันกับยุคสมัยและภัยคุกคามในปัจจุบัน แต่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ยังคงเป็น คนกลุ่มเดิมซึ่งมิได้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในภารกิจใหม่ตามโครงสร้างใหม่ ดังอย่างเช่น แผนกผลิตเอกสาร ของ กองวิจัยและพัฒนาการข่าวกรอง กรมข่าวทหาร เดิมมีภารกิจในการผลิตเอกสารข่าวกรองตามห้วงเวลาและเฉพาะกรณีเพื่อแจกจ่ายหน่วยที่เกี่ยวข้อง ต่อมาเมื่อมีการปรับโครงสร้าง แผนกนี้เปลี่ยนชื่อเป็นแผนกวิทยาการข่าวกรอง และเปลี่ยนภารกิจมาเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) แต่ในทางปฏิบัติกำลังพลที่ปฏิบัติงานในแผนกนี้ คือ กำลังพลที่ปฏิบัติงานในแผนกผลิตเอกสารเดิมที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้เลย มีแต่ทักษะในการพิมพ์เอกสารเพื่อการแจกจ่ายเท่านั้น และเมื่อมีการปรับโครงสร้างอีกครั้ง จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น แผนกเทคโนโลยีข่าวกรอง พร้อม ๆ กับการเปลี่ยนชื่อกองจาก กองวิจัยและพัฒนาการข่าวกรอง เป็นกองข่าวกรองเทคนิคและเทคโนโลยีข่าวกรอง โดยมีกำลังพลชุดเดิมปฏิบัติงานในแผนกเดิมที่เปลี่ยนชื่อไปใหม่ นี่เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจริงและยังคงเป็น ปัญหาอยู่จริง ในส่วนของงานข่าวเพื่อความมั่นคงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเช่นกัน แต่ยังไม่สามารถรองรับภัยคุกคามในปัจจุบันได้ทั้งเรื่องโครงสร้างการจัด จำนวนเจ้าหน้าที่และคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ ตัวอย่างในกรณีนี้ได้แก่การจัด กองข่าวความมั่นคง ของสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร ที่แปรสภาพมาจาก กองรักษาความปลอดภัย โดยมีภารกิจในเรื่องการข่าวกรองภายในประเทศทั้งปวงและรับผิดชอบงานข่าวเพื่อความมั่นคงทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในประเทศไทยรวมถึงชายแดนประเทศรอบบ้าน มีการจัดเป็น ๕ แผนก ได้แก่ แผนกแผนงานข่าวกรอง แผนกรวบรวมข่าวสาร แผนกข่าวความมั่นคง

พื้นที่ภายใน แผนกข่าวความมั่นคงพื้นที่ชายแดน แผนกข่าวก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยแต่ละแผนกมีหัวหน้าแผนกรับผิดชอบ และมีเจ้าหน้าที่ข่าวกรอง แผนกละ ๓-๔ นาย เสมียนประจำแผนก แผนกละ ๒ นาย จะเห็นว่าการจัดองค์กรภายในแม้จะมีการจัดแผนกที่จะรับผิดชอบในเรื่องความมั่นคง แต่เป็นการดำเนินการข่าวในลักษณะรวมการ ตัวอย่างเช่นเจ้าหน้าที่ในแผนกข่าวความมั่นคงพื้นที่ภายในทั้ง ๓ นาย ต้องวิเคราะห์ข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง ข่าวสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวความมั่นคงด้านสาธารณสุข ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงด้านพลังงาน และความมั่นคงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศซึ่งมีขอบเขตที่กว้างขวางและมีปริมาณข่าวจำนวนมาก อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่ แผนกข่าวความมั่นคงตามแนวชายแดน ซึ่งจะรับผิดชอบด้าน ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว การกระทำผิดกฎหมายตามแนวชายแดน เขตแดนที่มีปัญหา โดยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข่าวจำนวน ๓ นาย เท่านั้น ทั้งนี้กองข่าวความมั่นคงไม่มีทีมงานที่จะทำงานเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และไม่บุคลากรที่เชี่ยวชาญในงานข่าวด้านความมั่นคงเฉพาะในแต่ละด้านอีกด้วย

นอกเหนือจากงานประจำที่ต้องดำเนินการตามภารกิจแล้ว กรมข่าวทหารยังต้องทำหน้าที่เป็นฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร ของกองบัญชาการกองทัพไทย อีกด้วย และหากพิจารณาการจัดองค์กรของฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร จะเห็นว่าในปัจจุบันมีการจัดองค์กรภายในเพื่อการติดตามสถานการณ์และรายงานข่าวภายในและภายนอกประเทศทั้งในภาวะปกติ และไม่ปกติ ตลอด ๒๔ ชม. โดยรับข่าวสารมาจากหน่วยข่าวในประชาคมข่าวกรอง ซึ่งได้แก่ ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ กองกำลังป้องกันชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดน ฯลฯ และนำมากระจายต่อไปให้กับผู้ใช้ข่าวโดยไม่มีการดำเนินการวิธีต่อข่าวสารเนื่องจากข่าวที่รับมาเป็นข่าวที่มาจากแหล่งข่าวหรือหน่วยข่าวของทางราชการ นอกจากนี้ในโครงสร้างการจัดไม่มีการจัดส่วนวิเคราะห์ข่าวไว้ในโครงสร้างองค์กรด้วย จึงต้องใช้เจ้าหน้าที่จาก กรมข่าวทหาร ในการวิเคราะห์ข่าว ทำให้ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร ขาดความสมบูรณ์ในการจัดองค์กร ปัจจุบันการจัดฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหารยังเป็นการจัดในอัตราเพื่อพลาถ กล่าวคือจะใช้กำลังพลจากกรมข่าวทหาร เป็นหลักในการผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าเวรติดตามสถานการณ์ ซึ่งบ่อยครั้งทำให้ภาระหน้าที่ในงานประจำขาดความต่อเนื่อง และเกิดความล่าช้าเนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่

๑.๒ การจัดองค์กรไม่เป็นเอกภาพ หากพิจารณาโครงสร้างการจัดของกองบัญชาการกองทัพไทยจะเห็นว่า มี กรมข่าวทหาร เป็นกรมฝ่ายอำนวยการ ที่รับผิดชอบ นโยบายด้านการข่าว อำนวยการ ประสานงานและกำกับดูแล งานข่าวกรอง ของกองบัญชาการกองทัพไทย โดยมี ศูนย์รักษาความปลอดภัย เป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งมีได้เป็นหน่วยงานตามสายการบังคับบัญชาของกรมข่าวทหาร ทำให้ไม่สามารถสั่งการ กำกับดูแล ประเมินผลด้านการข่าวให้เป็นไปตามนโยบายของ

กองบัญชาการกองทัพไทยได้ จึงทำให้ การปฏิบัติตามแผนรวบรวมข่าวสาร การตรวจสอบข่าวหรือ แม้กระทั่งการขอข้อมูลข่าวสารเพื่อทำการรวบรวมข่าวสาร จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการประสานขอความร่วมมือ ซึ่งได้รับความร่วมมือบ้างเป็นครั้งคราว ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างหัวหน้าส่วนราชการเป็นหลัก กรมข่าวทหาร ไม่มีหน่วยปฏิบัติในการรวบรวมข่าวสารอยู่ในอัตรากิจการจัดหน่วย แต่มีภารกิจในการรวบรวมข่าวและวิเคราะห์ข่าวเพื่อการตกลงใจของผู้บังคับบัญชา ผลที่เกิดขึ้นทำให้งานข่าวขาดความสมบูรณ์ และขาดข้อมูลหรือข่าวเชิงลึก รวมถึงไม่มีขีดความสามารถในการรวบรวมข่าวประเภทบอกเหตุแจ้งเตือนอีกด้วย

๑.๓ วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยในกองทัพไทย วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการข่าวกรองมี ๓ ประการได้แก่ ๑) การให้ความสำคัญกับการรายงานตรงกับผู้บังคับบัญชา โดยมีได้นำข้อมูลข่าวสารที่ได้มาดำเนินการตามวงรอบข่าวกรองอย่างจริงจัง ๒) ในปัจจุบันความต้องการข่าวสารข่าวกรองของผู้บังคับบัญชามีความต้องการสูงทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และความรวดเร็ว ทั้งนี้รวมถึงข่าวสารที่มีได้นำไปสู่การตกลงใจแต่เป็นข่าวสารทั่วไปที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ในขณะที่หน่วยข่าวเองยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรทั้งจำนวนบุคลากร และคุณภาพหรือขีดความสามารถของบุคลากรด้านการข่าว รวมถึงข้อจำกัดในเรื่อง เครื่องมือหาข่าว และรวบรวมข่าวสาร ทำให้ไม่สามารถตอบสนองได้อย่างเต็มที่ สำหรับในกรณีนี้เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีความต้องการข่าวทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ (ข่าวเชิงลึก) และความรวดเร็วของข่าวสาร ในอดีตที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชามักจะเปรียบเทียบข่าวที่หน่วยข่าวรวบรวมมา กับข่าวที่สื่อมวลชนรายงานผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และ ทางการส่งข่าวสั้น โดยมีได้นำถึงขีดความสามารถของหน่วยข่าวว่ามีกำลังพล เครื่องมือ และขีดความสามารถเท่าเทียมกับสื่อมวลชนหรือไม่ และ ๓) การขาดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับหน่วยข่าวกรอง ที่ผ่านมามีผู้บังคับบัญชาซึ่งถือเป็นผู้ใช้ข่าวระดับนโยบายมักจะสนใจรายงานข่าวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน (Current Situation) ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาลมากกว่ารายงานประมาณการณ์ข่าวกรองในเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากรัฐบาลหรือผู้ใช้ข่าวในระดับนโยบายเผชิญปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องเร่งแก้ไขมากมาย ทำให้มีความสนใจที่จะพิจารณาข่าวเชิงยุทธศาสตร์ระยะยาวน้อยลง ด้วยเหตุนี้การตั้งหัวข้อข่าวสาร ไปยังหน่วยข่าวกรองหรือการกำหนดความต้องการของผู้ใช้ข่าวระดับนโยบายไปให้หน่วยปฏิบัติ จึงให้ความสนใจเป็นพิเศษกับประเด็นร้อนที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล รวมถึงความต้องการทราบข้อมูลข่าวสารทุกเรื่องโดยไม่คำนึงถึงภารกิจ ขีดความสามารถของหน่วยข่าว และข้อจำกัดของหน่วยข่าว นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชายังให้ความสนใจกับข่าวกรองในระดับยุทธวิธีหรือในระดับปฏิบัติซึ่งอยู่นอกเหนือภารกิจและขีดความสามารถของหน่วยข่าวทางยุทธศาสตร์อีกด้วย

๒. ปัญหาการบริหารจัดการ

การดำเนินการข่าวกรองความมั่นคงในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการติดตามสถานการณ์ข่าวในประเด็นข่าวร้อนและข่าวที่มีผลกับเสถียรภาพของรัฐบาล ซึ่งแหล่งข่าวส่วนใหญ่เป็นแหล่งข่าวเปิดและข่าวจากสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงและสิ่งพิมพ์ บ่อยครั้งที่การดำเนินการข่าวประเภทนี้ ต้องการความรวดเร็วทำให้ละเลยการดำเนินการตามวงรอบข่าวกรองทำให้ข่าวกรองขาดความน่าเชื่อถือ ข่าวกรองมิได้ถูกส่งไปตามสายงานที่ควรจะเป็น หน่วยที่ควรได้รับข่าวกลับไม่ได้รับข่าว บางหน่วยไม่เคยใช้ประโยชน์จากงานข่าวเลยกลับได้รับการแจกจ่ายข่าว ปัญหาด้านการบริหารจัดการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการบูรณาการข่าวกรองที่ไม่มีเอกภาพ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากหลายประการด้วยกันซึ่งสาเหตุประการหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการในประชาคมข่าวกรองที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๑ การดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง

๒.๑.๑ ชั้นการวางแผนรวบรวมข่าวสาร ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือการรวบรวมข่าวสารไม่มีการจัดทำแผนรวบรวมข่าวสาร จึงไม่มีแนวทางในการรวบรวมข่าวสารที่ชัดเจน ข่าวสารที่รวบรวมได้ใช้ประโยชน์ได้บ้างไม่ได้บ้าง หลายหน่วยงานรวบรวมข่าวสารที่เป็นเรื่องเดียวกันทำให้เกิดความซ้ำซ้อน นอกจากนี้หน่วยข่าว บางหน่วยยังไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนรวบรวมข่าวสาร โดยอาจมองว่าไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง เสียเวลาในการจัดทำ หรือจัดทำไว้เพียงเพื่อรับตรวจหรือให้รู้ว่ามีความสามารถในการจัดทำแต่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

๒.๑.๒ ชั้นการรวบรวมข่าวสาร ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีเครื่องมือในการรวบรวมข่าวสารอย่างมากมายแต่งานข่าวกรองบุคคล ยังเป็นงานที่มีความสำคัญแต่มีข้อจำกัด โดยเฉพาะงานข่าวในสถานการณ์การก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือการชุมนุมทางการเมือง ดังนั้นแหล่งข่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งการสร้างแหล่งข่าวที่ไว้วางใจได้ไม่สามารถสร้างขึ้นด้วยระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารหลายหน่วยยังไม่มีความเข้าใจในการจัดตั้งแหล่งข่าวหรือผู้ให้ข่าว การวิเคราะห์เป้าหมาย วิธีการติดต่อสื่อสารทางลับ การแบ่งส่วนงาน ซึ่งส่วนใหญ่มักทำตามประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่เป็นหลักทำให้การได้ข่าวเชิงลึกเป็นไปได้ยาก

๒.๑.๓ ชั้นการดำเนินการวิธีต่อข่าวสาร จากผลการศึกษาพบว่าในชั้นการดำเนินการวิธีต่อข่าวสารมีปัญหาหลายประการด้วยกันที่ทำให้ผลผลิตข่าวกรองยังไม่ตอบสนองผู้ใช้ข่าว ประการแรกเกิดจาก ปัญหาการวิเคราะห์ข่าว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญ ส่งผลให้หน่วยข่าวกรองไม่สามารถวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปฏิบัติได้ ประการต่อมา หน่วยข่าวขาดการประสานงานและแลกเปลี่ยนข่าวกรองในแต่ละระดับทำให้การต่อภาพข่าวไม่สามารถกระทำได้ จึงไม่นำไปสู่ข่าวเชิงลึก ตัวอย่างเช่น ข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งแต่ละหน่วยจะมีข้อมูลข่าวกรองบุคคลบางส่วน แต่ไม่สามารถตรวจสอบ หรือแลกเปลี่ยนเพื่อการประเมินค่า ดีความหรือสนธิได้ ส่งผลให้ไม่

สามารถต่อภาพเชื่อมโยงเครือข่ายขบวนการก่อความไม่สงบได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ บางครั้งทำให้การบอกเหตุแจ่มแจ้งเดือนไม่ทันเวลา ไม่ทันต่อเหตุการณ์

๒.๑.๔ ชั้นการกระจายข่าว

ปัญหาในเรื่องการกระจายข่าวได้แก่ ความล่าช้า และการกระจายข่าวเฉพาะหน่วยข่าวด้วยกัน แต่มิได้กระจายให้หน่วยปฏิบัติหรือหน่วยเกี่ยวข้องที่ควรทราบ เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน ปัญหาอีกประการหนึ่งคือการกระจายข่าวในปัจจุบันยังใช้วิธีการกระจายให้หน่วยต่าง ๆ โดยทาง นำสาร หรือโดยโทรสาร ซึ่งบางครั้งเกิดความล่าช้า ผู้ใช้ข่าวรับข่าวไม่ทัน หน่วยข่าวยังมิได้พิจารณานำเทคโนโลยีที่ผ่านระบบการรักษาความปลอดภัยมาประยุกต์ใช้ในการกระจายข่าวให้เกิดความรวดเร็ว

๒.๒ การบูรณาการระบบงานข่าวยังขาดเอกภาพ แม้ว่าจะมีการบูรณาการข่าวกันในระหว่างหน่วยข่าวในประชาคมข่าวกรองแต่ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ การแย่งชิงความสำเร็จหรือการชิงดีชิงเด่นกันระหว่างหน่วยข่าวกรองต่าง ๆ ซึ่งทำให้หน่วยข่าวกรองแต่ละหน่วยมักจะไม่ยอมรายงานหรือเปิดเผยข่าวสารที่ตัวเองคิดว่าดีที่สุดในที่สุด ลึกที่สุดในที่สุด ให้หน่วยอื่นทราบ นอกจากนี้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการกระจายข่าวบนพื้นฐาน Need to Know ที่وبرมกันในสถาบันการฝึกอบรมการข่าวกรองนั้น หมายความว่าต้องกระจายหรือรายงานข่าวให้หน่วยหรือบุคคลที่มีความจำเป็นต้องทราบข่าว ไม่ว่าจะป็นหน่วยหรือบุคคลที่รับผิดชอบด้านการข่าวกรอง ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการวางแผนการปฏิบัติ ตลอดจนหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติมักจะกระจายข่าวแบบจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น ซึ่งกลายเป็นการขั๊กข่าว กล่าวคือ ไม่รายงานหรือรายงานแต่ไม่ครบโดยอ้างหลักการ Need to Know นอกจากนี้งานข่าวกรองบางสายงานยังไม่มีเจ้าภาพรับผิดชอบโดยเฉพาะ การดำเนินงานข่าวจึงเป็นไปในลักษณะต่างหน่วยต่างทำ และต่างก็ทำในเรื่องเดียวกัน ตัวอย่างเช่น งานข่าวสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีหน่วยงานข่าวทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่ดำเนินการข่าวในพื้นที่ ซึ่งข่าวที่หน่วยต่าง ๆ หามาได้ จะมาบูรณาการโดยใช้เวทีการแลกเปลี่ยนข่าวกรองสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นจุดแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งส่วนใหญ่เป็นข่าวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้ว สำหรับข่าวเชิงลึก และข่าวบอกเหตุแจ่มแจ้งเดือนยังมีการแลกเปลี่ยนอย่างจำกัด

๒.๓ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยข่าวแบบอัตโนมัติหรือ ออนไลน์ ยังไม่เป็นรูปธรรมและขาดประสิทธิภาพ ปัจจุบันแม้ว่าจะมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการข่าวอย่างต่อเนื่อง แต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นรูปธรรมได้ ทั้งนี้เนื่องจาก ข้อมูลในระบบงานข่าวของกองทัพมีการเก็บบันทึกในฐานข้อมูลในลักษณะที่ต่างหน่วยต่างทำ การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่เก็บในลักษณะของแฟ้มข้อมูล (File) และเก็บข้อมูลเชิงเอกสารมากกว่าที่จะมีการเก็บข้อมูลในลักษณะของฐานข้อมูล มีการเก็บข้อมูลเชิงสถิติน้อยมาก ซึ่งข้อมูลเหล่านี้

สามารถนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์แนวโน้มได้โดยไม่ต้องอาศัยความชำนาญหรือทักษะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข่าวแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลระหว่างหน่วยงานข่าวยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นอัตโนมัติได้ จึงทำให้ข่าวบางข่าวต้องเสียเวลาในการตรวจสอบข้อมูลในแบบดั้งเดิม คือการตรวจสอบโดยการผ่านกรรมวิธีทางเอกสารของทางราชการ ทำให้เกิดความล่าช้า และไม่ทันเหตุการณ์ ข้อมูลเชิงลึกบางประเภทเช่นเครือข่ายผู้ก่อความไม่สงบ เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมือง หรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มบุคคลที่เคลื่อนไหวทางการเมือง แม้จะมีการเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลและมกระทรวงกลาโหมมินโยบาย ในการแบ่งปันข้อมูลกันก็ตาม ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถแบ่งปันข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานด้านการข่าวยังไม่มีฐานข้อมูลกลางที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อให้ข้อมูลหรือข่าวสารที่รวบรวมมาได้ถูกนำมาใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. ปัญหากำลังพล

ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ ในงานข่าวเพื่อความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ข่าว นับเป็นปัญหาขั้นวิกฤติที่กองทัพควรให้ความสนใจและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน ทั้งในด้านการสรรหาบุคลากร การบรรจุ การโยกย้ายหมุนเวียน การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสมัครใจที่จะปฏิบัติงานในสายงานข่าวโดยไม่ลาออกหรือโยกย้ายไปปฏิบัติงานในสายงานอื่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรสายงานข่าวมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกันได้แก่ การบรรจุกำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การบรรจุกำลังพลไม่ตรงกับคุณสมบัติที่ระบุไว้ในตำแหน่งอัตรา ทำให้ขาดผู้มีความรู้ความสามารถในสายงานข่าว กำลังพลขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในสายงานข่าวและขอย้ายไปปฏิบัติงานในสายงานอื่น ทำให้ขาดผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะ และประสบการณ์ กล่าวคือ กำลังพลที่ปฏิบัติงานในสายงานข่าวในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นกำลังพลที่ปฏิบัติงานมานานคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานในแบบเดิม ๆ ไม่มีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยี และเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย และไม่สนใจที่จะเรียนรู้ทั้งนี้เนื่องจากมีความเชื่อที่ว่าหากรู้และใช้เทคโนโลยีเป็นจะทำให้เป็นการเพิ่มงาน แต่เงินเดือนเท่าเดิม เจ้าหน้าที่สายงานข่าวความมั่นคงมีจำนวนน้อย และในจำนวนน้อยเหล่านี้ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในงานที่ทำเช่นไม่เข้าใจในเรื่องการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ความเชื่อมโยงของกลุ่มการเมืองและผลประโยชน์เครือข่ายของนักการเมืองกับกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมือง การดำเนินการทางการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ แนวโน้มสถานการณ์รวมถึงไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้เครือข่ายด้านการข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองยังไม่ครอบคลุมในทุกอำเภอทุกตำบลเหมือนเครือข่ายของ กระทรวงมหาดไทย ทำให้กองทัพไม่มีข่าวเชิงลึกที่เกี่ยวกับการเมืองเลย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือไม่เข้าใจสถานการณ์การเมืองในเชิงลึกเลย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย

จากการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมกับการศึกษาหลักการแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า การที่จะพัฒนาระบบงานข่าวกรองความมั่นคงของกองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้นั้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการ พัฒนางานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทั้ง ในระยะสั้นและ ระยะยาว โดยกำหนด ๓ ยุทธศาสตร์หลักคือ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างระบบงานข่าวกรอง เพื่อความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และ ๓) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา บุคลากร โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างระบบงานข่าวเพื่อความมั่นคง จากการศึกษ โครงสร้างการจัดหน่วยข่าวของสำนักข่าวกรองแห่งชาติซึ่งมีการจัดองค์กรแบบบูรณาการที่มีทั้งหน่วย กำหนดนโยบายและหน่วยปฏิบัติอยู่ในโครงสร้างเดียวกัน ทำให้การดำเนินการข่าวมีเอกภาพ ดังนั้น หากจะปรับโครงสร้างหน่วยงานข่าวในกองบัญชาการกองทัพไทยให้มีเอกภาพควรมีการปรับ โครงสร้างใหม่เพื่อให้สามารถรองรับยุคความรูปแบบใหม่มีความเป็นเอกภาพตั้งแต่การจัดโครงสร้าง รวมถึงควรปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้ออำนวยต่องานข่าวเพื่อความมั่นคง โดยมีแนวทางใน การดำเนินการดังนี้

๑.๑ การปรับปรุงโครงสร้างระบบงานข่าวเพื่อความมั่นคง ควรปรับหน่วยขึ้น ตรงของศูนย์รักษาความปลอดภัยบางหน่วยที่ดำเนินการด้านการข่าว ให้มาเป็นหน่วยปฏิบัติของกรม ข่าวทหารโดยให้อยู่ในสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร ทั้งนี้เพื่อให้มีเอกภาพในงานด้านการข่าวอย่าง แท้จริง ซึ่งจะเหมือนกับการจัดองค์กรของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ที่มีหน่วยปฏิบัติอยู่ในโครงสร้าง การจัดด้วย และให้ศูนย์รักษาความปลอดภัยรับผิดชอบในการกิจการรักษาความปลอดภัยทั้งปวง แยกจากงานข่าว ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานของศูนย์รักษาความปลอดภัยมีภารกิจดำเนินงานด้านการ ข่าวความมั่นคง เช่นเดียวกับกรมข่าวทหาร และมีการรายงานข่าวถึงผู้บังคับบัญชาคนเดียวกันคือผู้ บัญชาการทหารสูงสุด ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน การนำทั้งสองหน่วยมาบูรณาการเชิงโครงสร้างจะ แก้ปัญหาในเรื่องความไม่เป็นเอกภาพของงานข่าวได้เป็นอย่างดี

๑.๒ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร สำหรับการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร นั้นค่อนข้างเป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติแต่หากปรับเปลี่ยนได้จะเอื้อต่อการดำเนินการด้านการข่าวเป็น อย่างมาก ซึ่งแนวทางในการดำเนินการได้แก่ การสร้างความเข้าใจในเรื่องงานข่าวและความ รับผิดชอบของหน่วยข่าว รวมถึงขีดความสามารถของหน่วยข่าวแต่ละหน่วย โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นผู้บริหารระดับสูงซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้ใช้ข่าวระดับนโยบายที่จะก้าวไปเป็นผู้นำกองทัพต่อไป สำหรับ

การดำเนินการอาจใช้โอกาสที่นายทหารสัญญาบัตรที่ได้รับพระราชทานยศชั้นนายพลใหม่เข้ารับการอบรมนายทหารชั้นนายพลที่กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นโอกาสที่จะให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ในเรื่องขีดความสามารถของหน่วยข่าวของกองทัพรวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของหน่วยข่าวของกองทัพ ซึ่งไม่มีขีดความสามารถเทียบเท่ากับองค์กรสื่อสารมวลชนหรือสื่อเชิงพาณิชย์ที่มีขีดความสามารถในการหาข่าว ทำข่าว เสนอข่าวที่เป็นข่าวความมั่นคง และข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน ได้รวดเร็วและลึกกว่าหน่วยข่าวทางทหาร สิ่งที่ควรปรับปรุงประการถัดมาคือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องความเชื่อที่ว่าข่าวลับที่สุดต้องเก็บไว้รายงานผู้บังคับบัญชาเท่านั้น และปรับความเข้าใจในเรื่อง Need to Know เสียใหม่ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นที่เข้ารับการฝึกอบรมในสถาบันการข่าวกรองของกองทัพ

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานข่าว

๒.๑ การดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๒.๑.๑ ในขั้นการวางแผนรวบรวมข่าวสาร ควรจัดทำแผนรวบรวมข่าวสาร โดยให้กรมข่าวทหาร เป็นหน่วยหลักในการดำเนินการจัดทำและมีการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผนรวบรวมข่าวสาร รวมถึงการประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติตามวงรอบ

๒.๑.๒ ในขั้นการรวบรวมข่าวสาร จัดตั้งแหล่งข่าวเพื่อรวบรวมข่าวเชิงลึก

๒.๑.๓ ในขั้นการดำเนินการรวมวิธีต่อข่าวสาร การประสานงานข่าว ควรมีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างหน่วยในประชาคมข่าวกรองเพื่อการแลกเปลี่ยนและตรวจสอบข่าวกรองที่เป็นรูปธรรม และเป็นระบบ ดีกว่าการดำเนินการโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างหัวหน้าส่วนราชการ

๒.๑.๔ ในขั้นการกระจายข่าว ควรนำเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันผนวกกับเทคโนโลยีในการรักษาความปลอดภัยมาช่วยในการกระจายข่าวให้รวดเร็วขึ้น

๒.๒ การบูรณาการงานข่าวเพื่อความมั่นคง สำหรับการพัฒนากิจการบูรณาการงานข่าวเพื่อความมั่นคงจะใช้หลักการที่ว่า ใครที่ถนัดข่าวด้านไหน ควรเป็นเจ้าภาพด้านนั้น ตัวอย่างเช่น ตำรวจสันติบาลมีความถนัดในด้านการข่าวบุคคลและติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับงานอาชญากรรมข้ามชาติ ก็ควรให้เป็นเจ้าภาพในเรื่องงานข่าวการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควรเป็นเจ้าภาพในเรื่องงานข่าวยาเสพติดด้วยการบูรณาการงานข่าวที่เกี่ยวข้องยาเสพติดทั้งปวง รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านยาเสพติดเพื่อใช้ประโยชน์เป็นส่วนรวม

๒.๒.๑ งานข่าวสถานการณ์การก่อความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า รับผิดชอบ

๒.๒.๒ งานข่าวการชุมนุมและการเคลื่อนไหวทางการเมือง ควรให้ศูนย์ปฏิบัติการ กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากความเคลื่อนไหวทางการเมืองในปัจจุบันมีอยู่ทุกจังหวัดทุกพื้นที่ หน่วยข่าวทางทหารไม่สามารถดำเนินการด้านการข่าวได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ แต่หน่วยงานข่าวของกระทรวงมหาดไทยมีขีดความสามารถในการดำเนินการด้านการข่าวในทุกพื้นที่ ทุกจังหวัด ทุกอำเภอและทุกตำบลของประเทศไทยจึงควรให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพงานข่าวด้านนี้

๒.๒.๓ งานข่าวแรงงานต่างด้าว ควรให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรับผิดชอบ

๒.๒.๔ งานข่าวการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ควรให้ตำรวจสันติบาลรับผิดชอบ

๒.๒.๕ งานข่าวยาเสพติด ควรให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยหลักรับผิดชอบ

๒.๒.๖ งานข่าวที่เกี่ยวกับปัญหาตามแนวชายแดน ควรให้ กองทัพอากาศทั้ง ๔ กองทัพอากาศรับผิดชอบเนื่องจากงานข่าวที่เกี่ยวกับปัญหาตามแนวชายแดนส่วนใหญ่จะได้จาก กองกำลังป้องกันชายแดนทั้ง ๗ กองกำลังเป็นหลัก

๒.๓ การจัดทำฐานข้อมูลข่าวกรองเพื่อความมั่นคงร่วม สำหรับแนวทางในการดำเนินงานควรแบ่งมอบความรับผิดชอบเช่นเดียวกับการบูรณาการงานข่าวเพื่อความมั่นคงทั้งนี้โดยอาศัยหลักการที่ว่าใครถนัดงานประเภทไหน หรือมีขีดความสามารถในงานประเภทไหนก็ควรได้รับมอบหมายให้ทำงานประเภทนั้น ทั้งนี้หน่วยที่ถนัดงานประเภทไหนก็จะมีข้อมูลประเภทนั้นอยู่และควรมีการจัดเก็บในลักษณะฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ข่าว

๓.๑ การสรรหากำลังพล การสรรหากำลังพลสายงานข่าวควรคำนึงถึงคุณสมบัติของตำแหน่งที่สรรหา ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการข่าว จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศในระดับใช้งานได้ รู้จักใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย รวมถึงความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะในการเรียนรู้เรื่องราวหรือวิทยาการใหม่ ๆ รวมถึงต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น และเป็นบุคลากรที่สามารถพัฒนาได้ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในสายงานข่าวได้มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการสรรหากำลังพลที่จะมาปฏิบัติงานด้านการข่าวด้วย

๓.๒ การบรรจุกำลังพล การบรรจุกำลังพลสายงานข่าวควรให้เพียงพอในเรื่องจำนวน และควรบรรจุกำลังพลที่มีขีดความสามารถหรืออย่างน้อยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้ รวมถึงคุณสมบัติในเรื่องความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง และมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่

ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรสายงานข่าวที่มีความเชี่ยวชาญได้มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการคัดสรรกำลังพลที่จะมาปฏิบัติงานด้านการข่าวด้วย

๓.๓ การโยกย้ายกำลังพล การโยกย้ายกำลังพลเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรมีระบบการโยกย้ายที่ดี และมีหน่วยแม่ที่จะดูแลกำลังพลสายงานข่าวเป็นส่วนรวมรวมถึงการพิจารณาโยกย้ายด้วย ทั้งนี้ควรให้ กรมข่าวทหาร เป็นหน่วยหลักในการพิจารณาโยกย้ายกำลังพลสายงานข่าว /เหล่าข่าวทั้งหมดในกองบัญชาการกองทัพไทย

๓.๔ การสร้างแรงจูงใจ การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสายงานข่าวสมัครใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานข่าวโดยไม่โยกย้ายไปปฏิบัติงานในสายงานอื่นมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

๓.๔.๑ ให้ค่าตอบแทนในรูปของค่าตอบแทนพิเศษที่สามารถจูงใจให้กำลังพลมาทำงานด้านการข่าว ทั้งนี้รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายการข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร ด้วย

๓.๔.๒ ให้เงินประจำตำแหน่งหรือเงินเพิ่มค่าวิชาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านการข่าวเช่นเดียวกับวิชาชีพที่ขาดแคลน

๓.๔.๓ สร้างสายวิชาชีพข่าว (Career Path) ให้กำลังพลสายงานข่าวสามารถเติบโตในกองทัพได้ในสายงานวิชาชีพข่าวโดยไม่ต้องไปหาตำแหน่งระดับสูงในสายงานอื่น

๓.๔.๔ จัดระบบการโยกย้ายกำลังพลอย่างเป็นระบบโดยหน่วยแม่ เพื่อมิให้เป็นภาระของกำลังพลที่ต้องไปหาตำแหน่งที่สูงขึ้นด้วยตนเอง

สรุป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมาจาก ๓ ปัญหาหลักได้แก่ ปัญหาเชิงโครงสร้าง ปัญหาการบริหารจัดการ และปัญหากำลังพล ซึ่งแต่ละปัญหาได้มีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและได้เสนอแนวทางในการพัฒนาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่ต้นเหตุเป็นหลักทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ ๕

บทสรุป

สรุปผลที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการดำเนินการด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย ในปัจจุบันโดยทำการระบุปัญหาและศึกษาหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ทราบถึงปัญหาของงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยที่ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสาเหตุมาจากปัญหาหลัก ๆ ๓ ประการด้วยกัน คือ ปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการจัดองค์กรข่าวได้แก่ การจัดองค์กรที่ไม่รองรับภัยคุกคามในปัจจุบัน การจัดองค์กรไม่เป็นเอกภาพ และวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการข่าว ปัญหาการบริหารจัดการ ได้แก่ การที่หน่วยข่าวละเลยหรือไม่ได้ดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง การจัดการกับข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เป็นเอกภาพและไม่เอื้ออำนวยต่อการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และปัญหากำลังพล ซึ่งได้แก่ การบรรจุและสรรหาบุคลากรด้านการข่าวยังไม่สามารถสรรหา และบรรจุกำลังพลที่มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งที่เกี่ยวกับงานข่าวกรอง การโยกย้ายอย่างไม่เป็นระบบทำให้การใช้ทรัพยากรบุคคลยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด และปัญหาการขาดแรงจูงใจของกำลังพลสายงานข่าว

การวิจัยครั้งนี้ได้นำประเด็นปัญหาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์หาสาเหตุ และใช้ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดด้านการข่าว ได้แก่ วงรอบข่าวกรอง การจัดองค์กรข่าวทั้งภายในและต่างประเทศ สำหรับการ จัดองค์กรข่าวในประเทศได้ใช้การจัดองค์กรของสำนักข่าวกรองแห่งชาติมาเป็นตัวแบบในการศึกษารวม การบริหารจัดการทรัพยากร... ในส่วนของการจัดองค์กรข่าวต่างประเทศได้นำเอาการจัดองค์กรข่าวของ สหรัฐอเมริกา มาเป็นตัวแบบในการศึกษา และเป็นหลักในการอ้างอิง จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบกับ การดำเนินการของหน่วยข่าวกรองกองทัพไทย ทำให้ได้แนวความคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินงานด้านข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย ด้วยการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยงานที่ รับผิดชอบด้านการข่าวของกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อให้สามารถรองรับภัยคุกคามในปัจจุบัน และมี เอกภาพ รวมถึงสร้างความเข้าใจในงานด้านการข่าวให้กับผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อให้ทราบถึงความ รับผิดชอบของหน่วยงานข่าวแต่ละหน่วย ชี้ตความสามารถของหน่วยข่าว และข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อจะ ได้ไม่เกิดปัญหาเรื่องการใช้หน่วยที่ไม่ตรงกับขีดความสามารถ นอกจากนี้ยังได้แนวความคิดในการปรับปรุง การบริหารจัดการด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการเข้มงวดกวดขันในการดำเนินการตามวงรอบข่าว กรองซึ่งมีความสำคัญและจะละเลยเสียมิได้ การพัฒนาฐานข้อมูลร่วมด้านการข่าวเพื่อใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณ เวลาและกำลังพลในการรวบรวมข่าวสารที่ซ้ำซ้อน

สำหรับปัญหากำลังพลมีแนวทางในการพัฒนากำลังพลได้แก่ การบริหารจัดการกำลังพลสายงานข่าวโดย มุ่งเน้น การสรรหาการบรรจุที่ตรงตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในตำแหน่ง การโยกย้ายที่เป็นระบบ โดยมุ่งให้ ความสนใจต่อการโยกย้ายกำลังพลให้สามารถผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนรับราชการในสายงานข่าวตาม ตำแหน่งที่เหมาะสมโดยการดำเนินการแบบรวมการของหน่วยแม่ที่ควบคุม กำกับดูแลกำลังพลสายงาน ข่าว โดยมีให้ต้องเป็นภาระของกำลังพลในการวิ่งเต้นหาตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือหาตำแหน่งงานที่เหมาะสม กับความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ควรมีการสร้างแรงจูงใจและการเจริญเติบโตในสายงานอาชีพข่าว (Career Path) เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กำลังพลสายงานข่าวสมัครใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานในสายงานข่าวโดยไม่ เปลี่ยนไปรับราชการหรือปฏิบัติงานในสายงานอื่น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย เป็นรูปธรรมสามารถบอกเหตุแจ้ง เตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างทันสถานการณ์ มีการดำเนินข่าวเชิงลึก สามารถวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มได้ อย่างแม่นยำ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารให้สามารถใช้ประโยชน์จากฐานข่าว และข้อมูลที่ได้ รวบรวมมาแล้วร่วมกันและสามารถตรวจสอบข้อมูลระหว่างหน่วยข่าวได้อย่างอัตโนมัติ ไม่ต้องเสียเวลากับ การส่งคำขอตามสายงาน และการขออนุมัติ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนทางเอกสาร จึงควรดำเนินการดังนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างองค์กร

๑.๑ การจัดโครงสร้างองค์กรข่าวกรองเชิงบูรณาการ โดย รวมหน่วยชั้นตรงของของศูนย์ รักษาความปลอดภัยที่ดำเนินการด้านการข่าวกับหน่วยชั้นตรงที่ดำเนินงานด้านการข่าวของกรมข่าวทหาร เข้าด้วยกัน และควรปรับให้อยู่ในสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร

๑.๒ จัดองค์กร ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร ให้เป็นหน่วยงานปกติ มีกำลังพลที่ สามารถปฏิบัติงาน ๒๔ ชม. โดยไม่ต้องใช้กำลังพลจากกรมข่าวมาปฏิบัติงาน ๒ หน้าที่ และควรจัดให้มีเงิน ค่าตอบแทนสำหรับผู้ปฏิบัติงานใน ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร

๑.๓ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทหาร โดย ใช้กลไกที่เคยปฏิบัติมาคือ ศูนย์ข่าวร่วม นำมาปรับ โครงสร้างเพื่อทำหน้าที่ในการรวบรวมข่าว และการดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร ที่ได้จากหน่วยข่าวต่าง ๆ ทั้งในและนอกกองทัพ ตลอดจนเป็นการพัฒนาให้เป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลข่าวกรองกลาง เพื่อใช้ ประโยชน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลและการสนธิระบบงานข่าวกรองระหว่างกองบัญชาการกองทัพไทยและ เหล่าทัพ

๒. การพัฒนาการบริหารจัดการ

๒.๑ จัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่าง หน่วยงานภาครัฐในการแลกเปลี่ยนข่าวกรองซึ่งกันและกันโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติทางเอกสารที่ ยุ่งยาก ลิ่นเปลืองเวลา

๒.๒ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงให้เป็นระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม โดยจัดตั้งที่ ศูนย์ข่าวกรองทางทหาร

๒.๓ ใช้กลไกการข่าวกรองระดับนโยบายในการกำหนดผู้รับผิดชอบงานข่าวกรองความมั่นคงของแต่ละงานโดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการประสานข้อมูล

๓. การพัฒนาระบบบริหารกำลังพล

๓.๑ การสร้างระบบจงใจและค่าตอบแทน โดยเพิ่มความสำคัญให้กับสายงานอาชีพการข่าว ด้วยการ เพิ่มตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าว ในระดับชั้นยศนายพล เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าว สามารถเจริญก้าวหน้าในสายงานได้และให้ค่าตอบแทนสำหรับ ผู้ปฏิบัติงานข่าว และผู้เชี่ยวชาญในระดับรอง ๆ ลงมา

๓.๒ การจัดระบบการโยกย้ายกำลังพลสายงานข่าวให้เป็นระบบโดยการกำหนดให้ กรมข่าวทหาร เป็นหน่วยแม่ในการโยกย้ายกำลังพลสายงานข่าว

บรรณานุกรม

หนังสือ, วารสาร และเอกสารไม่ตีพิมพ์

- กรมยุทธการทหาร, กองการจัด, การจัดหน่วยงานและภารกิจ กรมข่าวทหาร, ๒๕๕๒.
- กรมยุทธการทหาร, กองการจัด, การจัดหน่วยงานและภารกิจ ศูนย์รักษาความปลอดภัย, ๒๕๕๒.
- กรมยุทธการทหาร, วารสารกองทัพไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๕๒.
- กองบัญชาการกองทัพไทย. หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ด้านข่าวกรองร่วม, ๒๕๕๐.
- ฉัตรพงศ์ ฉัตราคม. “การผลิตข่าวกรองจากแหล่งเปิด”. จุลสารความมั่นคงศึกษา. ฉบับที่ ๗๔, ๒๕๕๓
- เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์. ความสำคัญของการข่าวกรอง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, ๒๕๕๓.
- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, ศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ, เอกสารประกอบการบรรยาย การอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติรุ่นที่ ๑, ๒๕๕๒.
- สุธน หิณชิระนันท์, นาวาเอก. การข่าวกรอง. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพอเรือ, ๒๕๓๐.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

- ก่อเกียรติ ปันดี, นาวาเอก. “การพัฒนาข่าวกรองทางการสื่อสารของกองทัพเรือด้วยแนวคิดเชิงบูรณาการ”. เอกสารประจำภาค, หลักสูตรวิทยาลัยการทัพอเรือรุ่นที่ ๓๗, ๒๕๔๘.
- กิตติภพ กัณทศิลป์, พ.อ. “การพัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองของกองทัพบก”. เอกสารการวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, ๒๕๕๒.
- จักรวัฒน์ นกจันทร์, นาวาเอก. “การพัฒนาข่าวกรองของกองทัพเรือ”. เอกสารประจำภาค, หลักสูตรวิทยาลัยการทัพอเรือรุ่นที่ ๓๔, ๒๕๔๕.
- บัณฑิตย์ จันทโรจน์วงศ์, น.อ. “การพัฒนาระบบงานข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการในทะเล”. เอกสารประจำภาค. หลักสูตรวิทยาลัยการทัพอเรือรุ่นที่ ๓๘, ๒๕๔๙.
- ธราวุฒิ ศรีนครไทย, พ.อ. “แนวทางการพัฒนาระบบการวิเคราะห์ข่าวของกรมข่าวทหาร”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, ๒๕๕๑.
- อาณา จรรย์ยานนท์, น.อ. “การพัฒนาระบบข่าวกรองของกองทัพไทย”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยเสนาธิการทหาร, ๒๕๔๔.

ภาคผนวก

ผนวก

หน่วยงานด้านการข่าวในกองทัพไทย

๑. หน่วยงานข่าวในกองบัญชาการกองทัพไทย

๑.๑ **กรมข่าวทหาร** มีหน้าที่พิจารณาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบาย วางแผน อำนาจการประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการในด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย รวมทั้งดำเนินการวิเทศสัมพันธ์ของกองทัพไทย มีเจ้ากรมข่าวทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

การจัดองค์กรและแบ่งมอบหน้าที่

กรมข่าวทหาร แบ่งส่วนราชการเป็น ๓ กองงานและ ๒ สำนัก คือ

๑) กองกลาง มีหน้าที่ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับการสารบรรณ การธุรการ การกำลังพล การเงิน การสถิติและกรรมวิธีข้อมูล การส่งกำลัง การพลาธิการ การขนส่ง การสวัสดิการ การบริการ และการรักษาความปลอดภัย

๒) กองนโยบายและแผน มีหน้าที่เสนอแนะ จัดทำ และพัฒนานโยบายและแผน การข่าวกรองของกรมข่าวทหาร พร้อมทั้งการกำกับดูแลให้เป็นไปตามแผน วางแผนการข่าวกรองทางทหาร เพื่อสนับสนุนแผนการสงครามของประเทศ และระหว่างประเทศ กำหนดโครงการปฏิบัติงานของกรมข่าวทหาร ติดต่อกับและประสานงานข่าวกรองกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม เข้าร่วมกิจกรรมข่าวกรองของชาติและระหว่างชาติ ประสานกรมอุตุนิยามวิทยา พิจารณากำหนดการแจกจ่ายแผนที่ทหาร และประสานความต้องการ ตลอดจนประสานการฝึก และศึกษาในด้านการข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๓) กองการภาษาต่างประเทศ มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะ นโยบาย วางแผน และดำเนินการในเรื่องภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษา การแปลเอกสารและล่าม เพื่อกิจกรรมข่าวกรองของกองบัญชาการกองทัพไทย

๔) สำนักข่าวกรอง มีหน้าที่พิจารณาเสนอความคิดเห็น วางแผน อำนาจการประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับงานข่าวกรอง งานต่อต้านข่าวกรอง งานรักษาความปลอดภัย และงานข่าวกรองเทคนิคและเทคโนโลยีข่าวกรอง

๕) สำนักวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่พิจารณา เสนอความคิดเห็น วางแผน อำนาจการประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับการวิเทศสัมพันธ์ การทูตฝ่ายทหาร พิธีการทูตการเยี่ยมเยียน การรับรอง และการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเครื่องหมายต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ทางทหารและบุคคลสำคัญต่างประเทศ ในนามกองบัญชาการกองทัพไทย นอกากกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

ประสานการช่วยเหลือทางทหารกับต่างประเทศในเรื่องการฝึกศึกษา การดูงาน การประชุมสัมมนา และปฏิบัติหน้าที่ในด้านการต่างประเทศ อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ ศูนย์รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองทางทหาร การข่าวกรองทางการสื่อสาร การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติ การรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย การดำเนินการฝึกศึกษาด้านการข่าวกรอง และปฏิบัติการกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งสนับสนุนงานด้านการรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ ตลอดจนบุคคลสำคัญ มีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

การจัดองค์กรและแบ่งมอบหน้าที่

ศูนย์รักษาความปลอดภัย แบ่งส่วนราชการเป็น ๑ กองบัญชาการ ๑๒ กองงานและ ๑ โรงเรียนรักษาความปลอดภัย

๑) กองบัญชาการ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และบริหารงานให้เป็นที่ไปตามภารกิจของศูนย์รักษาความปลอดภัย และนโยบายที่ได้รับมอบ

๒) กอง ๑ มีหน้าที่ดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสารผลิตและประเมินข่าวกรองทางทหารของต่างประเทศและข่าวกรองในประเทศเกี่ยวกับการจารกรรม การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย และการกระจายข่าวกรองต่อส่วนราชการ

๓) กอง ๒ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของประเทศและการต่อต้านการข่าวกรอง ในเรื่องการก่อวินาศกรรม การแทรกซึม การบ่อนทำลาย และการละเมิดการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ ๖ จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม

๔) กอง ๓ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของประเทศและการต่อต้านการข่าวกรอง ในเรื่องการก่อวินาศกรรม การแทรกซึม การบ่อนทำลาย และการละเมิดการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ภายในประเทศ เว้น ๖ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาครและนครปฐม

๕) กอง ๔ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของประเทศและการต่อต้านการข่าวกรอง ในเรื่องการจารกรรม และการก่อการร้ายสากล

๖) กอง ๕ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสาร เครื่องมือเทคนิค การภาพ การพัฒนาเครื่องมือและการซ่อมบำรุง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการข่าวกรอง การต่อต้านการข่าวกรอง การรักษาความปลอดภัย และการฝึกศึกษาของศูนย์รักษาความปลอดภัย

๗) กอง ๖ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรองทางการสื่อสาร และการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารให้แก่ส่วนราชการของกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ

๘) กอง ๗ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กำหนดระเบียบ ควบคุมและตรวจรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์รักษาความปลอดภัย

๙) กอง ๘ มีหน้าที่ร่วมถวายความปลอดภัยแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และผู้แทนพระองค์ ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ รวมทั้งถวายหรือร่วมให้ความปลอดภัยแก่ ประมุข ชาวต่างประเทศ ราชอาคันตุกะ ตลอดจนให้ความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญทางทหาร บุคคลสำคัญทางทหารต่างประเทศ และบุคคลอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๑๐) กอง ๙ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรอง และการต่อต้านการข่าวกรองของประเทศรอบบ้าน ด้านทิศเหนือ ทิศตะวันตก ทิศใต้ และประเทศอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบ

๑๑) กอง ๑๐ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรอง และการต่อต้านการข่าวกรองของประเทศรอบบ้าน ด้านทิศตะวันออก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบ

๑๒) กอง ๑๑ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพลาดิการ การขนส่ง การบริการ การยุทธโยธา การสวัสดิการ การรักษาพยาบาล และการเวชกรรมป้องกัน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์รักษาความปลอดภัย

๑๓) กอง ๑๒ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวกรอง และต่อต้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของประเทศในด้านสังคมจิตวิทยา

๑๔) โรงเรียนรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ดำเนินการฝึกและศึกษาเจ้าหน้าที่การข่าวกรอง และการต่อต้านการข่าวกรอง รวมทั้งให้การฝึกศึกษาเจ้าหน้าที่ภาษา เจ้าหน้าที่ตีความภาพถ่าย เจ้าหน้าที่ซักถามเชลยศึก เจ้าหน้าที่ทำเนียบกำลังรบ และเจ้าหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ตามความจำเป็นของทางราชการ ตลอดจนฝึกสอนเจ้าหน้าที่ในการใช้เครื่องมือเทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติการของศูนย์รักษาความปลอดภัย และดำเนินกิจการห้องสมุด

๒. หน่วยงานข่าวในกองทัพบก

๒.๑ หน่วยข่าวกรองในระดับกองทัพบก

๒.๑.๑ กรมข่าวทหารบก เป็นกรมฝ่ายเสนาธิการขึ้นตรงต่อกองทัพบกมีภารกิจในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับเกี่ยวกับการข่าว ได้แก่ การดำเนินการในเรื่องการข่าว การรักษาความปลอดภัย การข่าวลับ การทูตฝ่ายทหารบกในต่างประเทศ การติดต่อกับทูตทหารบกต่างประเทศในประเทศไทย การพิธีการทูตที่กองทัพบกต้องร่วมด้วย การฝึก ศึกษาของเจ้าหน้าที่ข่าวของกองทัพ การเตรียมชุดเจ้าหน้าที่ข่าวกรองทางทหาร สำหรับปฏิบัติงาน ตลอดจนการกำหนดความต้องการและควบคุม แจกจ่ายแผนที่ทหาร

การจัดองค์กรและแบ่งมอบหน้าที่

กรมข่าวทหารบก แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๖ กองงาน ๑ สำนักงานปฏิบัติการข่าว ๑ โรงเรียนข่าว

๑) กองธุรการ มีหน้าที่ในกิจการสารบรรณ การธุรการ การกำลังพล การบริการ การเงิน และการสถิติที่เกี่ยวข้อง

๒) กองแผนและฝึก มีหน้าที่ในการวางแผน ประสานงานเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ทางข่าวกรองของกองทัพบก การทำแผนข่าวกรอง การวางแผนอำนาจการและกำกับดูแล การฝึก ศึกษา ให้แก่กำลังพลในสายการข่าวของกองทัพบก กำหนดความต้องการและควบคุมการแจกจ่ายแผนที่ทหาร และภาพถ่ายทางอากาศ

๓) กองข่าว มีหน้าที่อำนาจการ ดำเนินการและกำกับดูแลเกี่ยวกับการรวบรวมข่าวสาร การดำเนินกรรมวิธี การกระจายข่าวกรองและการประสานงานการข่าวกรอง เพื่อให้ทราบถึงขีดความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือกลุ่มประเทศอันอยู่ในความสนใจ รวมทั้งการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของประเทศ

๔) กองการต่างประเทศ มีหน้าที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการทูตต่างประเทศในนามของ กองทัพบก รวมทั้งการพิธีการทูต ที่กองทัพบกต้องร่วมด้วย การเยี่ยมเยือน การรับรองและติดต่อ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการทูตทหารบกไทยในต่างประเทศ ปฏิบัติการข่าวในฐานะเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร ในงานข่าวกรองยุทธศาสตร์

๕) กองรักษาความปลอดภัย ทำหน้าที่ฝ่ายอำนาจการและหน่วยปฏิบัติด้านการต่อต้าน การข่าวกรอง ณ ที่ตั้งปกติในพื้นที่รับผิดชอบ

๖) กองข่าวกรองการภาพ ทำหน้าที่ฝ่ายอำนาจการด้านการข่าว โดยเน้นหนักในงาน ข่าวกรองทางการภาพ

๗) สำนักงานปฏิบัติการข่าว ทำหน้าที่ฝ่ายอำนาจการด้านการข่าวและเป็นหน่วย ปฏิบัติการข่าว โดยเน้นหนักในงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง

๘) โรงเรียนข่าวทหารบก มีหน้าที่วางแผน กำหนดโครงการวิจัย พัฒนา กำหนดหลัก นิยม อำนาจการ และดำเนินการฝึก ศึกษาให้กับกำลังพลของกองทัพบกเกี่ยวกับวิทยาการและการปฏิบัติ ทางด้านการข่าว

๒.๑.๒ ฝ่ายข่าว ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก รับผิดชอบงานข่าวกรองของกองทัพบก โดยเน้นหนัก ในงาน ข่าวสารกรองทางยุทธวิธี และงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงโดยมีหน่วยขึ้นตรงที่ทำหน้าที่ฝ่าย อำนาจการด้านการข่าว และมีหน่วยขึ้นตรงที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการข่าวในงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง รวมทั้งมีหน่วยข่าวกรองพิเศษที่อยู่ในสายการอำนาจการด้านการข่าวจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วย ปฏิบัติการข่าวในประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๑.๓ หน่วยข่าวกรองทางทหาร รับผิดชอบดำเนินงานข่าวกรองทางยุทธวิธีและการต่อต้านการ ข่าวกรองในสนามของกองทัพบก โดยเป็นหน่วยปฏิบัติการข่าวที่มีขีดความสามารถในการรวบรวมข่าวสาร

ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การการซักถามเคลย การตรวจสอบเอกสารและวัสดุที่ยึดได้ การดำเนินงานข่าวกรองการภาพ ข่าวกรองทางการสื่อสาร และข่าวกรองทำเนียบกำลังรบ รวมทั้งดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสารที่รวบรวมได้และผลิตเอกสารข่าวกรองจากการดำเนินงานดังกล่าวเพื่อแจกจ่ายให้กับหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๔ หน่วยข่าวกรองพิเศษ และหน่วยทางเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถใช้ประโยชน์ทางด้านงานข่าวกรองของกองทัพภาคได้ เช่น พัน ขกท. ฯลฯ โดยทำหน้าที่ดำเนินงานข่าวกรองทั้ง ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ข่าวกรองทางยุทธวิธี และข่าวกรองเพื่อความมั่นคงตามขอบเขตภารกิจหน้าที่ ที่จัดตั้งหน่วยขึ้นมา และขีดความสามารถทางเทคนิค ในการดำเนินการข่าวกรองตามคุณลักษณะของหน่วยโดยอยู่ในความรับผิดชอบทางฝ่ายอำนวยการด้านการข่าวของ ขว.ทบ. หรือ ผว.ศปก.ทบ.

๒.๒ หน่วยข่าวในระดับกองทัพภาค

๒.๒.๑ กองทัพภาค มีกองข่าวเป็นหน่วยในอัตรา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการข่าว สนับสนุนภารกิจของกองทัพภาค โดยลักษณะการดำเนินงานข่าวจะเป็นข่าวกรองทางยุทธวิธี และข่าวกรองเพื่อความมั่นคงเป็นหลัก ส่วนข่าวกรองทางยุทธศาสตร์จะดำเนินการในระดับหนึ่งเท่านั้น

๒.๒.๒ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (นสศ.) และหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศ (นปอ.) มีกองข่าวเป็นหน่วยในอัตรา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการข่าวสนับสนุนข่าวในการปฏิบัติการภารกิจของ นสศ. และ นปอ. โดยลักษณะการดำเนินงานข่าวจะมีส่วนใกล้เคียงกับกองทัพภาค แต่จะแตกต่างกันอยู่บ้างในขอบเขตความรับผิดชอบของภารกิจในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของหน่วย

๒.๒.๓ หน่วยข่าวกรองในระดับกองทัพน้อย (ทน.) มีกองข่าวเป็นหน่วยในอัตรา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการข่าว สนับสนุนการปฏิบัติการภารกิจของกองทัพน้อย โดยลักษณะของการดำเนินงานข่าวจะเน้นหนักในงานข่าวกรองทางยุทธวิธี และเมื่อปฏิบัติการกิจในการป้องกันประเทศจะได้รับการสนับสนุนหน่วยข่าวกรองจากกองทัพภาคตามความเหมาะสม

๒.๒.๔ หน่วยข่าวกรองระดับกองพล มีฝ่ายข่าวกรองเป็นหน่วยในอัตรา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการข่าว สนับสนุนการปฏิบัติการกิจของกองพล โดยลักษณะของการดำเนินงานข่าวจะเป็นงานข่าวกรองทางยุทธวิธี และงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง และเมื่อปฏิบัติการกิจทางยุทธวิธีในการป้องกันประเทศจะได้รับการสนับสนุนหน่วยข่าวกรองทางทหารสนับสนุนกองพลที่จัดมาจากหน่วยข่าวกรองทางทหาร รวมทั้งหน่วยทางเทคนิคพิเศษ ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ตามความจำเป็นของสถานการณ์

๒.๒.๕ หน่วยข่าวกรองในระดับกรมและกองพัน มีนายทหารฝ่ายการข่าว (ผอ.๒) และผู้ช่วยนายทหารฝ่ายการข่าวทำหน้าที่ในงานฝ่ายอำนวยการด้านการข่าวให้กับกรม และกองพันในงานข่าวกรองทางยุทธวิธี และงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง โดยในการรวบรวมข่าวสารจะใช้การดำเนินงานข่าวกรองบุคคลเป็นหลัก

๒.๒.๖ หน่วยข่าวกรองของ มทบ. และ จทบ. มีกองข่าวเป็นหน่วยในอัตราของ มทบ. และฝ่าย การข่าวเป็นหน่วยในอัตราของ จทบ. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการข่าว สนับสนุนการปฏิบัติ ภารกิจของ มทบ. และ จทบ. โดยลักษณะของการดำเนินงานข่าวจะเป็นงานข่าวกรองทางยุทธวิธี และ ข่าวกรองเพื่อความมั่นคง โดยข่าวกรองทางยุทธวิธี เมื่อเกิดสถานการณ์สงครามจะเป็นการสนับสนุน ภารกิจของการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง สำหรับงานการต่อต้านข่าวกรองจะมีชุดต่อต้านข่าวกรองแยก สนับสนุน มทบ. และ จทบ. ซึ่งจัดมาจาก กรท.ชว.ทบ. โดยเป็นงานต่อต้านข่าวกรองในพื้นที่ที่ตั้งหน่วยทั้ง ในยามปกติและยามสงคราม

๓. หน่วยงานข่าวในกองทัพเรือ

๓.๑ **กรมข่าวทหารเรือ** มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการ เกี่ยวกับการข่าว การรักษาความปลอดภัย การทูตฝ่ายทหารเรือไทยในต่างประเทศ การติดต่อกับทูตทหาร ต่างประเทศในประเทศไทย การพิธีการทูต ที่ กองทัพเรือต้องร่วมด้วย ตลอดจนให้การฝึก และศึกษา วิชาการข่าวและวิชาการอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

การจัดองค์กรและแบ่งมอบหน้าที่

กรมข่าวทหารเรือ แบ่งส่วนราชการเป็น ๕ กองงาน ๑ แผนก และ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่าย ทหารเรือ

๑) แผนกธุรการ มีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องธุรการ การสารบรรณ การกำลังพล และการบริการ ของกรม

๒) กองนโยบายและแผน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการในเรื่องการข่าวของกองทัพเรือ และการทูตฝ่ายทหารเรือ ในต่างประเทศ จัดทำประมาณสถานการณ์ข่าวกรอง ดำเนินการในเรื่องการวิจัยและพัฒนาการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับการ ข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยรวมทั้งพิจารณากำหนดความต้องการและควบคุมการแจกจ่าย แผนที่ทหารที่ใช้ในกองทัพเรือ

๓) กองข่าว มีหน้าที่พิจารณา ดำเนินการในเรื่องการรวบรวม การผลิต และการกระจายข่าว กรองทางยุทธศาสตร์ และข่าวกรองทางยุทธการของกองทัพเรือ ดำเนินกรรมวิธีข้อมูลการข่าว รวมทั้ง จัดเตรียมข่าวกรองทางทหารเรือ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมข่าวกรองร่วม

๔) กองรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการในเรื่องการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับ บุคคล เอกสารและสถานที่ ของ กองทัพเรือ รวมทั้งดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับการต่อต้านการข่าวกรอง และการพิทักษ์บุคคล สำคัญ

๕) กองการต่างประเทศ มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับการในการรับรองบุคคล และเรือรบต่างประเทศที่มาเยี่ยมกองทัพเรือและประเทศไทย รวมทั้ง

พิธีการทูตที่กองทัพเรือต้องร่วมด้วย ดำเนินการติดต่อกับสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือไทยในต่างประเทศ และทูตทหารต่างประเทศในประเทศไทย ตลอดจนแปลภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการติดต่อและการข่าว

๖) กองปฏิบัติการข่าว มีหน้าที่พิจารณาดำเนินการในเรื่องการบริการข่าวกรองทางทหารและการแสวงประโยชน์จากแหล่งข่าวทั้งหมด เพื่อสนับสนุนด้านการข่าวกรองยุทธการแก่หน่วยรองของกองทัพเรือ

๗) สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ มีหน้าที่เป็นผู้แทนของกองทัพเรือเป็นที่ปรึกษาของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานเอกอัครราชทูตเกี่ยวกับกิจการทหารเรือ สังเกตการณ์ และประสานงานด้านกิจการทหารเรือ กับมีหน้าที่ดูแลนักเรียนและอำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการทหารเรือในต่างประเทศ

๓.๒ **หน่วยข่าวในระดับทัพเรือภาค/กองเรือภาค** มีกองข่าวเป็นหน่วยในอัตรา มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการข่าวและการรักษาความปลอดภัยของหน่วย สนับสนุนภารกิจของทัพเรือภาค/กองเรือภาค

๔. หน่วยงานข่าวในกองทัพอากาศ

๔.๑ กรมข่าวทหารอากาศ มีหน้าที่ พิจารณา เสนอแนะนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การพัฒนา และดำเนินงานด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การรักษาความปลอดภัย กิจการทหารต่างประเทศ แนวทางความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างประเทศ กับมีหน้าที่สร้างองค์ความรู้กิจการต่างประเทศ มีเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

การจัดองค์กรและแบ่งมอบหน้าที่

กรมข่าวทหารอากาศ แบ่งส่วนราชการเป็น ๖ กองงาน ๑ แผนก และ สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ

๑) แผนกธุรการ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสารบรรณ การธุรการ การพัสดุ ตลอดจนดูแลสถานที่ และเครื่องมือเครื่องใช้ของกรมข่าวทหารอากาศ

๒) กองนโยบายและแผน มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การพัฒนา และดำเนินการด้านแผนแม่บท แผนงานข่าว แผนรองรับด้านยุทธการ ระบบงานด้านการข่าวกรองของกองทัพอากาศ การประมาณภัยคุกคามในการเตรียมและใช้กำลังกองทัพอากาศ การกำหนดขีดความสามารถและความพร้อมของหน่วยงาน บุคลากร และยุทธโศปกรณ์ แนวทางความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างประเทศ แผนงาน โครงการ และงบประมาณด้านการข่าว กับมีหน้าที่จัดการความรู้ บริหารการฝึกและศึกษา บริหารกำลังพล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการ จำพวกทหารการข่าวกรอง

๓) กองข่าวกรองยุทธศาสตร์ มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การพัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวม ผลิต กระจาย จัดทำประมาณการข่าวกรอง ยุทธศาสตร์ทางอากาศ

๔) กองข่าวกรองยุทธวิธี มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับ การ พัฒนาและดำเนินการด้านการรวบรวม ผลิต กระจาย จัดทำประมาณการข่าวกรองทางยุทธวิธี

๕) กองปฏิบัติการข่าว มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนาและดำเนินการด้านการปฏิบัติการข่าว การต่อต้านการข่าวกรองในมาตรการเชิง รุก การข่าวกรองเพื่อความมั่นคง การสืบสวนกรณีการละเมิดการรักษาความปลอดภัย และการสืบสวน พิเศษ

๖) กองรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนาและดำเนินการด้านการรักษาความปลอดภัยของกองทัพอากาศ

๗) กองการต่างประเทศ มีหน้าที่ พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนาและดำเนินการด้านต่างประเทศของกองทัพอากาศ รวมทั้งดำเนินการและประสานงาน ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งไปประจำสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ ข้าราชการ นักเรียน ตลอดจนอากาศยาน และเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานของกองทัพอากาศ ในการเดินทางไปราชการและศึกษาต่างประเทศ

๘) สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ มีหน้าที่ เป็นผู้แทนกองทัพอากาศในต่างประเทศ และเป็นที ปรึกษาของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานอัครราชทูตไทย เกี่ยวกับกิจการทหารอากาศ สังเกตการณ์ และดำเนินกิจการทหารอากาศในสายการทูต ตลอดจนควบคุม ดูแล ข้าราชการและนักเรียนของ กองทัพอากาศในต่างประเทศ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลเรือตรี จีระ เขียนวิจิตร

วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๓ กันยายน ๒๕๐๓

ประวัติการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	๒๕๑๙
โรงเรียนเตรียมทหาร (รุ่นที่ ๑๙)	๒๕๒๑
โรงเรียนนายเรือ (รุ่นที่ ๗๖)	๒๕๒๖
โรงเรียนนายทหารพรคกลิน (รุ่นที่ ๒๒)	๒๕๓๒
สถาบันเทคโนโลยีแห่งมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๖
โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สหรัฐอเมริกา	๒๕๓๙
วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สหรัฐอเมริกา	๒๕๔๒
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์และการป้องกันประเทศ ออสเตรเลีย	๒๕๔๖

ประวัติตำแหน่งการทำงาน

ผู้บังคับหมวดช่างสรรพาวุธ กองพันรักษาฝั่ง กรมต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง ๒๕๒๖	
อาจารย์ กองวิชาการ ศูนย์ฝึกองบรมิเล็กทรอนิกส์	๒๕๒๙
นายทหารไฟฟ้าอาวุธ เรือหลวงศิริรัฐ กองเรือปราบเรือดำน้ำ	๒๕๓๒
ประจำแผนกวิจัยระบบการสื่อสาร กองวิจัยและพัฒนาการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร	๒๕๓๖
หัวหน้าแผนกวิจัยระบบการสื่อสาร กองวิจัยและพัฒนาการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์	
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร	๒๕๓๗
หัวหน้าแผนกสถานการณ์ฝึก กองควบคุมการฝึก	
สำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร	๒๕๔๒
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองพัฒนาหลักนิยมและประเมินผล	
สำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร	๒๕๔๖
นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำกรมข่าวทหาร กรมข่าวทหาร	๒๕๔๗
ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการข่าวกรอง กรมข่าวทหาร	๒๕๔๘, ๒๕๕๑
ผู้อำนวยการกองการภาษาต่างประเทศ กรมข่าวทหาร	๒๕๕๐
ผู้อำนวยการกองข่าวกรองเทคนิคและเทคโนโลยีข่าวกรอง	
สำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร	๒๕๕๔

ตำแหน่งปัจจุบัน

นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๒๕๕๗

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนางานข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของชาติ

ผู้วิจัย พลเรือตรี จีระ เขียนวิจิตร **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ตำแหน่ง นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ลักษณะของภัยคุกคามในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมตามสภาวะแวดล้อมโลกจากการวิเคราะห์ลักษณะภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการทหารของไทย สามารถกำหนดได้เป็น ๓ ลักษณะคือ ภัยคุกคามทางทหาร ซึ่งได้แก่ ภัยคุกคามที่เกิดจากการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ ภัยคุกคามที่เกิดจากความขัดแย้งในเรื่องปัญหาเขตแดน การแย่งชิงทรัพยากร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภัยคุกคามที่มีใช้ทางทหาร คือภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของชาติซึ่งภัยคุกคามเหล่านี้ได้แก่ ปัญหาความมั่นคงภายในที่มาจากความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมตามแนวชายแดน ปัญหาผู้ลอบหนีภัยจากการสู้รบและกลุ่มที่ต่อต้านรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านที่เข้ามาอาศัยและใช้ประเทศไทยในการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของตน ปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่มีความชัดเจนทั้งทางบกและทางทะเล อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งและการเผชิญหน้าทางทหาร รวมถึงการใช้ความรุนแรง ปัญหาที่เกิดจากลัทธิการก่อการร้ายภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ยังมีภัยที่เกิดจากสาธารณภัยขนาดใหญ่และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ไฟไหม้ป่า แผ่นดินไหว สึนามิ เป็นต้น

ปัจจุบันกองทัพไทยมีบทบาทในการแก้ปัญหาความมั่นคงแห่งชาติในมิติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยกองทัพจะเป็นกลไกหลักในการแก้ปัญหาภัยคุกคามทางทหาร ด้วยการเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ให้พร้อมปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤติ ในส่วนของการแก้ปัญหาความมั่นคงที่มีใช้ทางทหาร กองทัพได้จัดกำลังในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนได้แก่ การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดและอาวุธสงครามตามแนวชายแดน รวมถึง ผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตามช่องทางธรรมชาติต่าง ๆ ทั้งทางบกและทางทะเล การใช้กำลังทหารในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งทางด้านอาหารและสังคมจิตวิทยา เพื่อให้ความคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และ ลดสถิติ การก่อเหตุร้ายรายวัน ในขณะเดียวกัน กองทัพอากาศยังใช้ขีดความสามารถในด้านสังคมจิตวิทยา และน้อมนำพระ ราชดำรัส เข้าใจเข้าถึง พัฒนา เพื่อปรับสภาวะแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อการรักษาความสงบในพื้นที่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้กองทัพอากาศยังมีบทบาทในการพัฒนาประเทศและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติขนาดใหญ่ซึ่งการ ปฏิบัติที่ผ่านมา กองทัพได้ระดมทรัพยากรทั้งปวง ทั้งกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และงบประมาณ ในการให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจาก สึนามิ อุทกภัย และผู้ประสบภัยแล้ง อย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติการทางทหารเพื่อการป้องกันประเทศ และปกป้องอธิปไตยของชาติ รักษาความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศ และเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติตามที่กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องมีการข่าวที่ รวดเร็ว ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการอย่างมีเอกภาพ ความต้องการของผู้ใช้ข่าวในปัจจุบันมีความ หลากหลายมากขึ้น ซึ่งงานข่าวกรองในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข่าวได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และไม่สามารถแจ้งเตือนได้ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก หน่วยงานด้านการข่าวของกองทัพที่ มีอยู่ในปัจจุบัน มีการจัดองค์กรและการบริหารจัดการ เพื่อรองรับกับภัยคุกคามรูปแบบเดิม และมีการ ปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่แบบค่อยเป็นค่อยไปทำให้การข่าวของกองทัพถูกมองว่าไม่ สามารถสนองตอบได้ทันเหตุการณ์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา และทบทวนการดำเนินการด้านการข่าว ในปัจจุบันเพื่อให้ทราบถึงปัญหา รวมถึงศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา และเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ การข่าวกรองกองทัพไทยมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข่าวได้อย่าง รวดเร็ว ทัน เหตุการณ์ สามารถแจ้งเตือนได้ล่วงหน้าและนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติทั้งด้านยุทธการและกิจการพล เรือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อระบบข่าวกรองกองทัพไทย
๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของระบบข่าวกรองกองทัพไทยที่สนองตอบงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ
๓. เสนอแนะแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการข่าวกรองเพื่อการป้องกันประเทศให้

สามารถสนับสนุนงานด้านความมั่นคงของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

๑ ศึกษาและวิเคราะห์ภัยคุกคามในปัจจุบันและในอนาคตภายในระยะเวลา ๑๐ ปีที่จะมีผลกระทบกับการ ปฏิบัติการทางทหารเท่านั้น ทั้งนี้ไม่รวมภัยคุกคามในมิติอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหาร เช่น โรควัวบ้าใหม่ ภัยคุกคามทางด้านวัฒนธรรม ภัยคุกคามทางเทคโนโลยี เป็นต้น

๒ เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาในระดับกองทัพเท่านั้น โดยมุ่งเน้น การแก้ปัญหาในระดับของกองบัญชาการ กองทัพไทย และจำกัดขอบเขตในการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในระดับเหล่าทัพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา นโยบายข่าวกรองแห่งชาติ แผนแม่บทการปรับปรุง โครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๐ โครงสร้างการจัดองค์กร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน เอกสารทางราชการ บทความทางวิชาการ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สรุปผลการสัมมนา ด้านการข่าว และสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในงานข่าวกรองเพื่อความมั่นคง เก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข่าวทั้งภายในและภายนอกกองทัพ นำมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ศึกษาการดำเนินการด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย ในปัจจุบันโดยทำ การระบุปัญหาและศึกษาหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ทราบถึงปัญหาของงาน ข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทยที่ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสาเหตุมาจากปัญหา หลัก ๆ ๓ ประการด้วยกัน คือ ปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างการจัดองค์กรข่าวได้แก่ การจัดองค์กรที่ไม่รองรับภัยคุกคามในปัจจุบัน การจัดองค์กรไม่เป็น เอกภาพ และวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการข่าว ปัญหาการบริหารจัดการ ได้แก่ การที่หน่วยข่าวละเลยหรือมิได้ดำเนินการตามวงรอบข่าวกรอง การจัดการกับข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เป็นเอกภาพ และไม่เอื้ออำนวยต่อการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และปัญหากำลังพล ซึ่งได้แก่ การบรรจุและสรรหาบุคลากร ด้านการข่าวยังไม่สามารถสรรหา และบรรจุกำลังพลที่มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งที่เกี่ยวกับงานข่าวกรอง การโยกย้ายอย่างไม่เป็นระบบทำให้การใช้ทรัพยากรบุคคลยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด และปัญหาการขาด แรงจูงใจของกำลังพลสายงานข่าว

การวิจัยครั้งนี้ได้นำประเด็นปัญหาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์หาสาเหตุ และใช้ทฤษฎี หลักการและ แนวคิดด้านการข่าว ได้แก่ วงรอบข่าวกรอง การจัดองค์กรข่าวทั้งภายในและต่างประเทศ สำหรับการ จัดองค์กรข่าวในประเทศได้ใช้การจัดองค์กรของสำนักข่าวกรองแห่งชาติมาเป็นตัวแบบในการศึกษา ในส่วนของ การจัดองค์กรข่าวต่างประเทศได้นำเอาการจัดองค์กรข่าวของสหรัฐอเมริกา มาเป็นตัวแบบในการศึกษา และเป็นหลักในการอ้างอิง จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินการของหน่วยข่าวกรองกองทัพไทย ทำให้ได้ แนวความคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาคือการดำเนินงานด้านข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพ ไทย ด้วยการปรับโครงสร้างการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการข่าวของกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อให้ สามารถรองรับภัยคุกคามในปัจจุบัน และมีเอกภาพ รวมถึงสร้างความเข้าใจในงานด้านการข่าวให้กับ

ผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อให้ทราบถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานข่าวแต่ละหน่วย ชีตความสามารถของหน่วยข่าว และข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาเรื่องการใช้หน่วยที่ไม่ตรงกับขีดความสามารถ นอกจากนี้ยังได้แนวความคิดในการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการเข้มงวดกวดขันในการดำเนินการตามวงรอบข่าวกรองซึ่งมีความสำคัญและจะละเอียดเสียมิได้ การพัฒนาฐานข้อมูลร่วมด้านการข่าวเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารร่วมกัน ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณ เวลาและกำลังพลในการรวบรวมข่าวสารที่ซ้ำซ้อน สำหรับปัญหา กำลังพลมีแนวทางในการพัฒนา กำลังพลได้แก่ การบริหารจัดการกำลังพลสายงานข่าวโดยมุ่งเน้น การสรรหาการบรรจุที่ตรงตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในตำแหน่ง การโยกย้ายที่เป็นระบบ โดยมุ่งให้ความสนใจต่อการโยกย้ายกำลังพลให้สามารถผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนรับราชการในสายงานข่าวตามตำแหน่งที่เหมาะสมโดยการดำเนินการแบบรวมการของหน่วยแม่ที่ควบคุม กำกับดูแลกำลังพลสายงานข่าว โดยมีให้ต้องเป็นภาระของกำลังพลในการวิ่งค้นหาตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือหาตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ควรมีการสร้างแรงจูงใจและการเจริญเติบโตในสายงานอาชีพข่าว (Career Path) เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กำลังพลสายงานข่าวสมัครใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานในสายงานข่าวโดยไม่เปลี่ยนไปรับราชการหรือปฏิบัติงานในสายงานอื่น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงของกองทัพไทย เป็นรูปธรรมสามารถบอกเหตุแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างทันสถานการณ์ มีการดำเนินข่าวเชิงลึก สามารถวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มได้อย่างแม่นยำ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารให้สามารถใช้ประโยชน์จากฐานข่าว และข้อมูลที่ได้รวบรวมมาแล้วร่วมกันและสามารถตรวจสอบข้อมูลระหว่างหน่วยข่าวได้อย่างอัตโนมัติ ไม่ต้องเสียเวลากับการส่งคำขอตามสายงาน และการขออนุมัติ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนทางเอกสาร จึงควรดำเนินการดังนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างองค์กร

๑.๑ การจัดโครงสร้างองค์กรข่าวกรองเชิงบูรณาการ โดย รวมหน่วยขึ้นตรงของของศูนย์รักษาความปลอดภัยที่ดำเนินการด้านการข่าวกับหน่วยขึ้นตรงที่ดำเนินงานด้านการข่าวของกรมข่าวทหารเข้าด้วยกัน และควรปรับให้อยู่ในสำนักข่าวกรอง กรมข่าวทหาร

๑.๒ จัดองค์กร ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร ให้เป็นหน่วยงานปกติ มีกำลังพลที่สามารถปฏิบัติงาน ๒๔ ชม. โดยไม่ต้องใช้กำลังพลจากกรมข่าวมาปฏิบัติงาน ๒ หน้าที่ และควรจัดให้มีเงินค่าตอบแทนสำหรับผู้ปฏิบัติงานใน ฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร

๑.๓ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทหาร โดยใช้กลไกที่เคยปฏิบัติมาคือ ศูนย์ข่าวร่วม นำมาปรับโครงสร้างเพื่อทำหน้าที่ในการรวบรวมข่าว และการดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร ที่ได้จากหน่วยข่าวต่าง ๆ ทั้งในและนอกกองทัพ ตลอดจนจนเป็นการพัฒนาให้เป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลข่าวกรองกลาง เพื่อใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลและการสนธิระบบงานข่าวกรองระหว่างกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ

๒. การพัฒนาการบริหารจัดการ

๒.๑ จัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการแลกเปลี่ยนข่าวกรองซึ่งกันและกันโดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติทางเอกสารที่ยุ่งยาก สิ้นเปลืองเวลา

๒.๒ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านการข่าวกรองเพื่อความมั่นคงให้เป็นระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม โดยจัดตั้งที่ ศูนย์ข่าวกรองทางทหาร

๒.๓ ใช้กลไกการข่าวกรองระดับนโยบายในการกำหนดผู้รับผิดชอบงานข่าวกรองความมั่นคงของแต่ละงานโดยเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการประสานข้อมูล

๓. การพัฒนาระบบบริหารกำลังพล

๓.๑ การสร้างระบบจูงใจและค่าตอบแทน โดยเพิ่มความสำคัญให้กับสายงานอาชีพการข่าวด้วยการ เพิ่มตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าว ในระดับชั้นยศนายพล เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าวสามารถเจริญก้าวหน้าในสายงานได้และให้ค่าตอบแทนสำหรับ ผู้ปฏิบัติงานข่าว และผู้เชี่ยวชาญในระดับรอง ๆ ลงมา

๓.๒ การจัดระบบการโยกย้ายกำลังพลสายงานข่าวให้เป็นระบบโดยการกำหนดให้ กรมข่าวทหาร เป็นหน่วยแม่ในการโยกย้ายกำลังพลสายงานข่าว
